

EDINOST

Glasilno slovenskega političnega društva za Primorsko.

•V edinosti je moč•

«EDINOST» izhaja vsako sredo; cena za vsa leta je 4 gl. 40 kr., za polu leta 2 gl. 30 kr., za četrt leta 1 gl. 20 kr. — Posredna štampiljka pri upravnisti in po tržilkah v Trstu se dobivajo po 8 kr. — Naročila, reklamacije in inzerate prejema Upravništvo «via Zenta 5».

Va dopisi se pošiljajo Uredništvu «via S. Lazzaro» Tip. Hvala; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se na vračajo. — Izpusti (razna vrsta naznanila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav čeno; pri kratkih oglaših z dobojnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Rusija.

III.

Uboga, usmiljena vredna država, žalostna jej majka! ako pride takovej svojati v roke. Hvala Bogu, da je stranka majhna i ni verovati židovskim krivim prorokom, lažnjivim poročevalcem, da večina ljudstva k njej priteguje, in celo nekateri plemenitaši. Ne rečem, da ni v njej zastopan i kakov izmedek izmed poslednjih, navadno hoteč si kaj pridobiti, — v prihodnji idealnej vesolnej pobuni napram »postavnejsi« oblasti. Toda čemu li se je v poslednjih dneh osnovala antinihilistična zaveza? Kedo jo sestavlja? A ne cvet države? Da, — cvet države, na koji Rusija sme ponosom gledati; komur geslo je: Boriti se enakimi sredstvi z sovražniki naroda, neprijatelji obstoja države, otrovnimi črvi razjedajočimi zdravi stržen drevesa. Bor luči — napram temi!

Dragi mi rojci, kedo izmed Vas ni stotero prepričan, da »temno noč slednjič premaga svi tli dan?»

A kaj ona stranka, ki preklenskimi močmi i skrivnim rovanjem gleda i razjeda zdrave korenine drevesu živjena.

Ako se čita roman največjega ruskega učnika radikalcev Črnišewsky-a: »Kaj početi?« se iz ovega dela razvidi največji misticizem, realizmom zvezan, kakor duša telesom; akoprav nihilizem dozdevno zameta vsak misticizem. Nihilizem je stranka vsake negacije v boljso prihodnost, v prihodnost onkraj groba; — tedaj zanikanje nesmrtnosti človeške duše. Pehá od sebe vero v obstoj jednega najvišjega bitja, stvoritelja, poglavarja vidnemu i nevidnemu svetu. On prostej naravi pripoznava vso moč, vsak zakon — bog-narava; bolje »naravo-bogu« poveličuje, i človeško srečo stavi, zida na zemeljsko minljivost. Opira se, tako vsaj se hlina, na prosti »um«, ali ta njegova prešibka opratev je už davno prekoračila umu postayne meje: — tedaj, na »ne-um«.

Kristus, večna resnica, veli: Po njih delih jih spoznate! Narodna prislovica kaže: Povej mi, s kom se bratis i povem ti, kdo si?

«Znajte, da se zmija, zmijom samo brati!»

Nihilizem je potem takem krivo veroizpo-

vedanje. On absolutističnim i nestrpljivim svojim duhom izven vsake dobrohotne kritike krivo vero z nepopisljivo gorečnostjo lastnim pripadnikom usiluje. Njegov Bog je gluhi i neobčutljiv i največ milovan, ali češčen v svojej ponižnosti i zasmehovanju. On je cerkev, katere ljubezen je do tega trpečega boga, i nje zakon — črt, smrt njegovim preganjalcem, zatiralcem.

Zavoljo slepe strasti, neomejene gorečnosti, vztrajnosti, prezirnosti i zaničljivosti za vse ono, kar je njegovim krivim naukom zoperno, i radi fanatizma mnogo teh ošabnih nihilistov — se le približujó navadnim ljudskim sektam, za koje oni sami nemajo dovolj zasmehovanja i zaničevanja. Oni zasmehujó vsako vero, vsako upanje v nadnaravni obstoj — oni so pravi zasmehovalci spiritualizma; ali vsejedno idealizma i misticizma se ne morejo oprostiti: kar se razvidi iz njih govorov i pisarij. Večina nihilistva nazivlja otročarijam poezijo, podobe, allegorijo — ali vseh teh se ne more osvoboditi. Oni so neprijatelji praznovveri, vsacemu češčenju i najbolj plemenitemu žrtvovanju, oni nečejo pripoznavati drugega, razen instinktivne sile, ali sebičnosti v pravem pomenu besede.

Toda — oni svoje junake i junakinje v boju napram postavnej oblasti i mučenike pripadnike, padle za izvršitev njih utopij — česte nenačim chuzmom: nekakvim usmiljenjem, dozdevajoče, da enako početje ni svojstvo sedanjega veka zarotnikom, ampak svojstvo pravim mučnikom — žive vere.

Največjim prezikom vere i metode, nismo li už videli jednakih spekulacij? Pri vseh nasprotnih najbolj zagrizlih metafiziklih, celo takozvanih pozitivistih, — navadno o prašanjih političnih i ekonomičnih so v končnih sklepanjih dospeli do največjega nasprotja soglasjem lastne metode — i do čisto malega pozitivizma.

Takovo nasprotje se nahaja pri največjem čislju socialistov ali radikalcev, — ta vrsta premembe, ko po učilnicah še tako podvrženih negativizmu se razlaga i učí z ukazovalno potrebo ideala i vere v boljso onkraj groba prihodnost.

Ta ideal, ta vera — kakor drugod ni manje redka i čudesna, kakor v Rusih. Na tem polju se nihilistični duh prikazuje vsemi svojimi nasprotji, preprirom i zaničljivostjo na vero od očetrov prejšeto, svojim prepričalnim nezaupanjem v dvo-

mljive resnice i svojim pohlepom za paradoksim.

Slavni Tocqueville (r. Tokvilj) je zapazil, da se ideja pobune, upora širi enako veroizvestnim idejam.

Pri nekem delu Rusov je to postalo pozitivnej i občutljiveje. Nihilistom punt, pobuna, upor je verczakon, katerega resnice so tako malo, ali čisto nič razpravljene bile — kakor razodete resnice, v katerih vernik razprav ne potrebuje.

Za razodetih resnic voljo je dolžnost vere ukazovalna; kakor božje zapovedi i v blagost duše neovrgljivo potrebna.

Ako božje zapovedi otvzameš zanikalnico — dobiš zapoved nihilistu. Božja zapoved se glasi: Ne ubijaj! Nasprotna nihilistova veli: Ubijaj!

Ne ubijaj! — da si ne omadežiš duše krvjo tvojega bližnjega, ki napram nebesom uplje na tvojo glavo pogubljenje. Ubijaj! — da rešiš humaniteto krutih trinogov! Ubogo človeštvo bi bilo, ako bi le tako podlih filozofov v človeškem pokleču imelo.

Pri tej sekti negacije je zadobila poseben značaj — i ta, navdušenostjo, srčnostjo i marljivostjo, koje sija ni v stanu zadržati. Pravcati fanatizem — a do smrti.

Nihilizem ima svoje pobožne pripadnike, — svoje razsvitljene — bolje take, ki pazijo, da se zakoni izvršujó; ima tudi spoznavalcev i mučnikov, kakor tudi ima svoje — sebi lastno hožanstvo i maliče. Praktična opazovanja se prozajičnimi, idealističnimi pohlepi so nakupičena v predudnem delu rusko radikalnega učnika. Takovej manjšini Rusija se ne more pokoriti! Sama sebe bi umorila, kar Bog varuj!

A. B.

Slavnost v Dolini.

III.

Ko je g. načelnik končal govor i odkril spomenik, zaorili so dolgo trajajoči živjivoklici i vse oči so bile na krasni spomenik obrnene, kajti to je prvi taborski spomenik slovenskega naroda, kateri ponosno na jadranskih obalah stoji ter živo pričá, da tu niso laška tla, am-

pak slovenska zemlja, do katere tujec nobene pravice nema.

Pevska zhora sta zapela »Jadransko morje«, katero pesem je občinstvo z gromovitimi živjivoklici i rokopoloskom odobrvalo.

Zdaj stopi na oder vrli radoljub i požrtvovalni narodnjak, dolinski dekan gosp. Jan. Na mah je nastala tihota, vse se je proti govorniku gnetilo. Krepkim glasom začne govoriti; g. dekan tako le:

Slavna gospoda! Slovenski i Hervatski možje!

Pred tremi leti sem vam v mnogobrojnem številu tukaj na taborovanju zbranim radostno zaklical: »Dobro došli, v edinosti je moč.« A tudi danes se radujem ter s manoj združenim tudi vsi prebivalci naše Doline vašega mnogobrojnega dohoda, i zopet vas še z večjo radostjo pozdravljam: »Dobro došli!»

Vaš mnogobrojni dohod k slavnosti, ki se danes tukaj vrši v spomin taborja z odkritjem lepega spomenika, namreč mi je porok, da se radostno spominjate našega taborja, i da se ni ohladilo vaše navdušenje za vse, kar se je pred tremi leti tukaj obravnavalo i sklevalo v duševno i materijalno blagost nas primorskih Slovanov, ampak vedno še v vaših srcih gorí.

Tako je prav i zato vam izrekam iskreno zahvalo.

Prilicno se mi danes zdi, da sežem malo nazaj, ter vsem v spomin pokličem, kaj smo obravnavali, kaj zahtevali i terjali na našem taborju.

1. Pred vsem smo soglasno izjavili neomajano zvestobo i udanost do preslavne habsburške hiše i presvitlega cesarja, i sklenoli, da bodemo z vsemi močmi delali na podlogi te zvestobe po postavnej poti i vedno večjo duševno i materijalno blagostanje i napredek našega naroda. V tem pomenu zloženo adresu je nesla deputacija 3 mož visoceimu vladarju na Dunaj. Deputacija, mej katere ude sem tudi jaz bil počeščen, bila je sprejeta i zastlišana prav blagomilo i preprijazno — narodno — patrijotično deputacijo imenoval jo je prsvitli cesar sam ter rekel: »Znam, da so bili Slovani na Primorskem avstrijskej državi vedno zvesti, da ste tudi zdaj zvesti i na vašo zvestobo se zanašam.»

Podlistek.

Delo sv. Cirila i Metoda.

V spomin 5. julija 1881.

Spisal Jaromir Volkov.

III.

(Dolge.)

Prav s tako naredbo odpade vsa škodljiva mešanica, kakoršno žalibože še zdaj lahko opazujemo pri cerkvenih obredih mej Dalmatinci, Hrečgovci, Bošnjaci, Hrvati i nekoliko tudi mej Gallčani i Poljaci. O tej jezikovej mešanici piše g. M. Majar v svojej knjigi: »Sveta brata Ciril i Metod, slavljanjska apostola«, — tako le: »Kdê se služi dan danas služba božja v slavljanjskom jeziku po obredu rimokatoličkom? Ovo je pitanje važno i vrlo zanimivo za vsakoga izobraženoga Slavjana, zato prihobim ovde vrlo podučno i zanimivo pismo od jednoga veleučenoga Slavjana iz one pokrajine, koji s svojima očima vse to vidja. Piše ovi prečastni i iskreni radoljub sledéca: Na vaše pitanje: koliko žup je v Dalmaciji i v Istri i na dalmatinskih i istranskih otocih, kdê se služi božja služba po rimskom obredú a v jeziku slovenskom, — je težko odgovoriti točno: ... Neki župnik službu božju po latinsku ondê, kdê su vavék služili po slovjanjsku; neki mašl pol ovako a pol onako, a neki zap va: »Pomolimo se«, pak pèva molitvu latinsku, a završi ju: »Gospodom našim Izusom Hristom sinom tvojim, koji s tabom žive i kraljuje po sve véke vékov« (namesto: iže s tobouju živet i carstvujet v véki vék)! Ima jih, koji vrše latinski ono, što se govori muče (secrreta), a glagoljski ono, što se govori na glas; a nekim služi sadanji jezik namêsto staroslovénskoga ...»

Kakor imajo Grki v svojej cerkvi starogrščino, romanska plemena pa svojo latinščino, jednako trebamo imeti tudi mi jeden sam cerkveni jezik, i ta je — staroslovánščina, katera jedina nas more privedi v krasno svetišče — slovanske zloge.

12. Rim se ne bode jednakej cerkvenej naredbi tudi nič protivil, ker si ne bode s tem jezikovim obnovljenjem — čisto nič škodoval, nego veliko koristil. Ozirajoč se na prej imenovane tehtne uzroke, osobito na stare neumrljive pravice našega cerkvenega jezika, računajoč na imenitni faktor slovanske največje družine na svetu, z ozirom na svoje lastne interese glede zblíževanja vstočne cerkve k zapadni je — nam Rim, oziroma prvosvečenik krščanstva, po svojej velikej previdnosti — v to cerkveno potrebo i dobrotu prav z veseljem privoli: samo da hočemo i da ga prosimo! »Zato spoznavamo, da smo dolžni Bogu hvalo, ker se nam daje lepa prilika, postređi slovanskemu narodu i delati v njegovo občno korist zares ne z manjšo gorečnostjo, nego se je videlo vsak čas pri Naših prednikih.« (Adrijanu II., Ivanu VIII., Inocenciju IV. i Benediktu XIV. Pis.), piše oče Leo XIII. v svojej zadnjeji okrožnici dne 30. sept. lanskega leta.

Da nemamo zapadni, oziroma južni Slovani, v domačej cerkvi svojega obrednega jezika, s katerim bi Boga čestili i hvallili »kakor je spodobno«, tega gotovo nismo mi zakrivali, niti sedanji rimski papež z svojim duhovstvom; to rano so nam vsekali prejšnji divji časi; oni časi brez človekoljubja, ko je vladala še samo sila i surova moč nad pravico; to se je zgodilo takrat, ko je še tujec pohlepno stezal svoje strupene prste na krotkega Slovana i njegovo zemljo, pa uklepal mu cela dolgo stotletja srce i glavo v mrzle železne sponse, da ni skoraj več mogel po domače niti misliti niti želeli. Tujec je bil Slovanu vzal skoraj vso narodno svobodo, predelal ga potem za svojo prebavo, ter z njim sploh brisal, jednako mrcini z mehom moke. To nam spričuje naša trnjeva zgodovina.

Ali večna iskra narodne zavesti je vendar — le, pri vseh nezgodah, mirno i tiho tlela, skrita v zavetju pod starim pepelom, — iskra, ki je zažarila uže leta 1843 slovanskim plemenom, a v zadnjeji orijentnej vojni užgala se v svetlo blagodejno luč, da se nam dan za dnevom še bolj jasno odkriva naša slovanska solzna minulost.

Z narodno zavednostjo pa se jači tudi misel i želja do narodnih biserov, i jeden teh je v prvej vrsti naš obredni, ozioroma posvečeni jezik.

Resnično je, da drugi, tako imenovani klasični jeziki, z svojo bogato literaturo, lahko se za posvetno učenost visoko cenijo, v cerkvenem oziru pa ima, kakor je dokazano, naš obredni jezik prednost od njih. Omenjeni jeziki imajo svoj i svoje literature izvor le v poganstvu, naš pismeni, oziroma cerkveni jezik, pa se je porodil v čistej jutranjeji zarji vesoljnega Kristovega dneva, ter bil krščen z roso nebeskih resnic i božanskega nauka. Opirajoči se na stalna zgodovinska prava, vljudno prašamo: Kateremu živemu ali mrtvemu, cerkvenemu ali svetovenemu jeziku se je kdaj taka velika čast skazovala, kakor našemu? Katera literatura je bila v svojem začetku od papežev tako slovesno pohvaljena i odlikovana, kakor naša? kateri drug jezik je bil od samih Kristovih namestnikov na tak sijajen način za obredni jezik posvečen, kakor naš? kateri pismeni jezik se je porodil iz semena Kristove vere, kakor naš? Z lahko vestjo trdimo, da vse to se je zgodilo samo z našim prvotnim jezikom i slovnostom. Po drugeji strani pa je naš obredni jezik tudi nad vse druge temeljit, lep i bogat; i tak jezikov demant bi mi še dalje, iz gole narodne nevednosti, zametavali, a tuje za nas po. narejeno steklo brez potrebe čislali i hvallili! Tega vendar ne moremo i nečemo nikdar več stvoriti.

(Dolge prihodnjič.)

To besede je čula deputacija z največjim veseljem od visocega vladarja. Tako pripoznanje na najvišjem mestu, predrugi mi bratje, mora nas vrditi v zvestobi, mora nas pa tudi umeriti, da zaupljivo in neutrudljivo delamo v blagostanje našega naroda, kajti v zvestobilno stanovitvenost ter za svoj napredek neutrudno delajoč narod ne more biti vedno preziran, ne zapuščen.

Ali pomagaj si sam, in pomorejo ti tudi drugi, ta pogovor velja tudi nam. Ako imaš dolgo in široko ledino prekopati, in boš le kraj ledine postajal, roke križem držal in tugoval kdaj bo ledina prekopana?

Nikoli! Prekopljaj je košček za košekom, pa prideš do zaželenega namena, toliko lažje i popreje, ako ti vsled lastnega neupuhanega truda še od drugod pomoč pride.

2. Zahtevali in tirjali smo tukaj na taborju pomnožiti nam toliko potrebnih ljudskih šol, in ustanovitve srednjih šol se slovanskim naučnim jezikom. To so tirjatve tako pravične, da nam jih morejo zanikati le najbolj zagrizli naši zoprniki.

V oziru ljudskih šol se je v zadnjih treh letih uže mnogo zboljšalo, mnogo ljudskih šol se je v tej dobi ustanovilo; en košček ledine je prekopano; pa še se pogrešajo ljudske šole tu in tam zelo, zelo; vendar ne opešajmo, ne utrudimo se, tirjajmo jih, kopajmo ledino dalje, in zopet bo drugi košček prekopano. — Ali prekopana ledina zopet k malu trda in nerodovitna postane, ako je ne posejemo se semenom, ne rahlamo, to je: tudi obilno ljudske šole nam ne bi koristile, dobrega sadu ne bi rodile, ako vi slovenski rodiljivi, svojih otrok pridno vanje ne pošiljate, da si v njih učenost in vednost pridobivajo, kar je v sedajšnjih časih v tekmovanju z družimi narodi tudi nam neobhodno potrebno.

Slovenski sinovi imajo večidel bistre glave; skrbimo tedaj toliko bolj da se dobro izšolajo, navdihujemo jih z ljubeznijo do materinega jezika, do svojega naroda, in k malu odpadejo vsa očitanja naših nasprotnikov, da nismo še godni za srednje šole. Zahtevajmo, tirjajmo in prizadevajmo si za ustanovitev srednjih šol, za našo učečo se mladost. Tudi te naše tirjatve so tako pravične, da se nam prej ali kesneje morajo spopirati.

3. Zahtevali in tirjali smo našega jezika enakopravnost v uradnih z družimi jeziki.

Trditli smem, da se je k ljubju ovir naših zagrizlih nasprotnikov tudi tukaj začelo bolyšati. Cesta do te pravice se prodira, res je še kamenita in krepasta, ali s trudom jo uže ugledimo.

Ta zahtevanja, katera smo na našem taborju izjavili in sem jih prav zdaj ponovim, nam so najvažnija; ako se ne spoprijo, mi ne moremo v duševnem razvitku napredovati; za enake pravice se bore z nami združeni naši sosednji bratje na Kranjskem in Štirskem; in dosežemo jih, ako rok ne bomo križem držali, kajti mi s tem nobenemu drugemu narodu krivice ne delamo in mu je tudi ne želimo; mi zahtevamo to, kar nam po pravici gre. Mi smo in hočemo ostati zvesti udje srečne in mogočne Avstrije; srečna, mogočna in nepremagljiva pa hode Avstrija le tedaj, ako bodo vsi v njej prebivajoči narodi zadovoljni ter vživali enake pravice. Naš presvitli vladar ljubi vse svoje podložne enako; zato moramo še toliko bolj skrbeti, da bomo vedno volili poštene, za naš narod in njegovo blagostanje unete poslance v državni zbor, to, rekel bi latince, je conditio sine qua non, to je pogoj, brez kojega do naših pravic ne dospemo. Pomagajmo si sami in pomore se tudi nam.

Kakor sem pred tremi leti na taborju končal svoj govor, tako ga končam tudi danes z besedami:

Naš ščit, upanje boljše naše prihodnosti pa je poleg našega neutrudljivega delovanja naš preljubljeni deželni oče, kateremu tudi danes pri tej slavnosti, kakor takrat na taborju, v potrditve naše udanosti in našega zaupanja naudušeni zakličimo trikratni: Živijo naš cesar Franc Jožef I.

Zdaj zaigra godba cesarsko pesem, katero je burni živijo-klic preglasil, da je odmevalo ob bližnje isterske stene.

Topiči so pokali v bližini, bil je veličasten prizor, vso občinstvo je mahalo s klobuki po zraku, radost in navdušenost je dosegla vrhunec; narodni ponos se je iskral z obraza preprostega kmetja, kakor z obraza ponosnega plemenitaja, vsem so prsa v radosti kipela in starčku tam na desnem krilu je kanila solza na obgorelo lice.

Srečkanja se je uže marsikdo želel i se nadejal, da dobi sodček dobre bržanke ali vsaj kaj drugega.

Nagnjetilo se je tedaj zopet občinstvo pred Pangerčevo hišo in veselje je bilo gledati one-

katerim je bila sreča mila: Za dobitka pod št. 970 in 463 pa se do zdaj še nobeden ni oglasil in zato sta v Dolini shranjena.

S tem je bil slavnostni spored končan in začela se je splošna zabava. Občinstvo je zasedlo mize v gostilnah in si gasilo z dobro bržanko žejo; pevcji so prepevali narodne in godba je z narodnimi popotnicami po petju vselej povzdignola veselje.

Odbor »Edinosti« z odličnimi gosti pa je praznoval v veselih nabitnicah in govornih dan, kateri zabilježji s zlatimi črkami v svojo kroniko.

Deželni zbori.

Kranjski.

Deanajsta seja, dne 21. oktobra.

Na dnevnem redu je poročilo pomnoženega odseka o vladnej predlogi, zadevajočej nekdanji graničarski okraj Žumberg in občino Marijin Dol. Večina zahteva, naj se imenovano, dozljaj graničarsko ozemlje vrne kranjskej deželi, kate- reje je nekdanj pripadalo; manjšina pa priporoča, naj se vtelovi v Kranjsko le Marijin Dol, Žumberg pa naj ostane pri Hrvatskej proti temu, da hode ogrska vlada podpirala dolensko železnico, da se sezida proga od Karloveca do kranjske meje.

Narodni poslanci gg. Navratil, Svetec, Detela temeljito zagovarjajo manjšine predlogo, Deschmann in Kaltenegger pa nasprotujeta; na zadnje se pri glasovanju po imenih zavzrže manjšine predloga; deželni glavnik grof Thurn se je vzdržal glasovanja in zato se nemškutarji klical: ohoi!

Potem se izreče zahvala cesarju, da se je Vojna granica razvojničila.

Zdaj se prične tajna seja, katera sklepi se preberó v javnej seji, ti so: Deželna blagajnica se izročí c. k. blagajnici in platí dežela za to vsako leto 3100 gld. Pogodba z vladjo se ima pa le tedaj sklenoti, ako vlada prevzame izmej dosedanjih treh uradnikov deželno blagajnico vsaj dva v državno službo.

Trinajsta (zadnja seja), dne 22. oktobra.

V imenu upravnega odseka nasvetuje poslanec Gariboldi, naj se polagoma napravljajo velike občine, i naj se deželna vlada vnovič ne prósí, da v prihodnjem zasedanji deželnemu zboru predloži deželno postavo o razdelitvi pašnikov in menjevalnih zemljišč.

Deželni načelnik, g. Winkler temeljito pojasnjuje to stvar ter navaja velike težave o teh zadevah, ker so razmere v deželi zelo različne.

Poslanec Svetec po pravici očita deželnemu odboru, da je delal zoper načelo dotičnega zakona, ker je v nekaterih krajih napravil prav velike, v drugih pa pustil prav majhne občine. G. Deschmann dolži vladjo, da deželnega odbora o tej zadevi ni pouččila, a g. Svetec mu odgovori, da mora deželni odbor to sam vedeti, da pa ni hotel vedeti.

Predlogi upravnega odseka se sprejmó.

Zdaj pride na vrsto predlog g. Detele, naj se ustanovi v Ljubljani kmetijska šola. Narodni poslanci Detela, Svetec in Navratil kaj iz vrstno dokazujejo potrebo te šole; nasprotniki Kaltenegger, Deschmann, Schrey in Schaffer ne morejo do živiga priti nobenemu razlogu, le izgovarjajo se, da se deželni zbor nikoli ni izjavil za to šolo. Zato pa jim je tudi g. Navratil zagrmel resnico na uho, da oni nočejo ničesar, kar bi koristilo narodu, katega bi radi ugonobili. A zaman je vse to: Slovenec ostane Slovenec in postane tudi Slovenec v šolah, cerkvi in uradih! — Narodni poslanci in občinstvo to izjavo burno odobravajo. — Da se predlog g. Detele ni sprejel, temu se ni čuditi.

Potem pride na vrsto poročilo upravnega odseka o pogozdovanju, uredbi vipavske reke in o močvirskih zadevah, poročevalec je gosp. Detela.

Na predlog dr. Zarnika se sklène, naj deželni inženir preišče, kaj je vzrok vednim povodnjam ložke doline na Notranjskem.

Poslanec Lavrenčič priporoča, naj se za do- delanje jezaj pri potoku Bela v vipavskej dolini dovoli 1100 gld. posojila. Poslanec dr. Schaffer se temu predlogu strastno protivi, a deželni načelnik g. Winkler ga prav gorko in krepko zagovarja in tako tudi dr. Poklukar. Lavrenčičev predlog se sprejme.

Sprejme se potem tudi predlog upravnega odseka, naj se predrupači §. 79 občinskega reda po deželnem zakonu, da sme deželni odbor dovoljevati priklade nad 15% pravega davka ali užitnine; za priklade nad 50% pravega davka, ali 30% užitnine pa treba deželnega zakona.

Okrajnemu cestnemu odboru v Ložu se do- voli 25% priklade za cestne namene.

S tem je bila trinajsta seja končana i tudi letošnje zasedanje kranjskega deželnega zбора.

G. deželni glavnik, ki je zbor ves čas raz- umno in s hvalevredno nepristransostjo vodil, zahvali se v slovenskem jeziku odsekom i po- slancem za trudapolno delovanje, in deželnemu načelniku za dobrohotno podporo, potem na- daljuje v nemškem jeziku in poudarja udanost kranjske dežele do habsburške hiše ter izrekuje nadejo, da Njeg. veličanstvo pride obiskat pri- hodnje leto kranjsko deželo, ko hode slovesno praznovala šeststoletnico združenja z slavno habsburško rodovino, ter zakliče: Slava in Hoch cesarju, na kar zagrmí od vseh strani: Slava! Živijo! Hoch!

G. deželni načelnik se zahvali za priznanje, njemu in vladí izrečeno, in deželnemu zboru, da je izvršil ustavno svojo nalogo.

Tudi baron Apfaltrern izreče zahvalo g. deželnemu glavniku, a v raskavem in osornem glasu, vplete pa v zahvalo spomine, ki vsaj na pravem mestu niso bili.

Vse drugače pa je zvonela beseda dr. Poklukarja, ki je izrekel zahvalo v imenu manjšine, ker je bila odkritosrečna in gorka ter so jo narodni poslanci in poslušalci pozdravili z bur- nimi živijo-klici.

Deželni glavnik se še enkrat zahvali ter po- tem naznani, da je zasedanje deželnega zбора končano.

Mi smo davno, predno se je kranjski de- želni zbor sešel, rekli, da hode zbor zanimljiv, in res je bil zanimljiv; kdor se je hotel iz nje- govih obravnjav kaj naučiti, lahko se je dosti naučil; kdor je bil doslej še slep, odprle so se mu oči, i če slepec spregleda, kdo bi se tega ne veselil? — Na ene strani smo opazovali slepo strast, na drugej blagodejno, rodoljubno navdu- šenost. Če tudi je zmagala večina z surovo silo, vendar jo je manjšina moralno do smrti po- bila. Kdo je z bojiščti odnesel lavoriko, to je jasno, to vidi vsa kranjska dežela i vsi drugi Slovenci, ki imamo srce za svoje brate na Kra- njskem. V zadnjem zasedanji kranjskega de- želnega zбора je propad mej večino tega zбора i kranjskim ljudstvom tako zazijal, da ga nobe- den več ne preskoči!

Spomenica

tržaškega deželnega odbora visocemu c. k. mi- nisterskemu načelnikstvu zastran neposrednje i neodvisne zveze Rudolfove železnice s tržaško luko.

Z ozirom na to, da je nepogojno, vidno in neodlašljivo potrebna druga, neodvisna želez- niška proga, ki bi tržaško trgovino povzdignola ter jo do boljše osode dovedla;

z ozirom na to, da se je v varstvo gmot- nih deželnih interesov mestno in deželno za- stopstvo večkrat s to zadevo pečalo;

z ozirom na to, da sta še le zadnjič oba mestna zastopa, mestni svet in trgovinska zbornica, poslala visocelj cesarskej vladí spome- nico, v katerej sta vsled tega, ker se ima od- praviti svobodna luka, priganjala na to, da se v prvej vrsti zveže tržaška luka naravnost i neodvisno z Rudolfovo železnico, katero proš- njo, kakor tudi druge te spomenice, potrdil je soglasno deželni zbor v seji od 29. septembra tega leta;

z ozirom na to, da je potreba te železnice zaradi velikih olajšav, katere ogerska vlada ne- prenehoma deli reškej luki, vedno bolj čut- ljiva;

z ozirom na to, da je tudi ljubljanski de- želni zbor v seji od 1. oktobra t. l. dotični predlog necega deželnega poslancja soglasno sprejel in 17. oktobra tudi soglasno potrdil u- godni predlog železniškega odbora;

z ozirom na vse to, podpirajoč Vidakovičev predlog, predložil je podpisani deželni odbor deželnemu zboru to le resolucijo: (To resolucijo smo uže objavili).

To resolucijo deželnega odbora je deželni zbor v seji 18. oktobra t. l. soglasno sprejel. Oprt na ta sklop deželnega zбора, čestita si deželni odbor, naznaniti visocemu c. k. mi- nisterskemu načelnikstvu skleneo resolucijo.

Če tudi ona govori o predmetu, o katerem se je uže mnogokrat razpravljalo, za kateri se zanimava uže nad deset let vsa dežela, vsa za- gopstva, razne zakonito ustanovljene družbe in posebno trgovski stan; vendar mu pristavlja deželni odbor nekoliko kratkih, pa potrebnih opazk, iz katerih današnje dni bolj nego kdaj odseva deželno javno mnenje.

Sploh je znana nujna potreba druge želez- nične proge, ki bi neodvisno od uže obstoječe edine železnice, vezala Trst naravnost i po najkrajšej poti z notranjimi deželami i najvaž- nejimi trgovinskimi mesti.

Če se taka železnica ne napravi ali le od- loži, imelo bi to najbolj škodljive i neodvr- čljive nastopke za vse monarsko-trgovinske in- terese, ki imajo v Trstu svoje središče in se

dobrodejno raztezajo ne le na notranje in pri- morske dežele, temuč tudi na oddaljene dežele in morja.

Propad trgovine v našej deželi in dosledno pešanje ekonomičnega in splošnega stanja, ki se danes povsol bitko čuti, vzbujal je v zad- njem času in vzbujja še danes najobilniše skrbi.

Trst, to je zdaj jasno, ne more več v tek- movanju z severnimi in tudi južnimi lukami prvi biti in tudi ž njimi neenako napredovati; on gubi vedno bolj tisto zavirljivo stanje, na katerem je poprej na Adriji stal.

V taciñ razmerah Trst zelo trpi ter se bolj nego kdaj briga za svojo bodočnost, in le ena pomoč je, namreč neposrednja i neodvisna zveza Rudolfove železnice s tržaško luko.

Mej tem ko imajo druga mesta v državi več železnice, gotovo bi se godila Trstu krivica ako bi prav ta državi toliko važna luka v splošno škodo za vselej bila odvisna od samo ene železnice.

Olajšave, pa naj bodo kakeršne koli, katere nam bi se zdaj mogle dati v podporo naše trgovine, ki je v nevarnosti, nikoli ne bi tako trajno in vzdlatno pomogle, kakor naprava druge, posebno neodvisne železnice.

Z ozirom na te razloge, ki so vtemeljeni ne le v resničnem stanju žalostnih naših raz- mer, temuč tudi v prizadevanju drugih dežel, namreč Krauskega, Koroškega, Solnograškega, in Istre, čestita si podpisani deželni odbor zvesto spolnuvajoč deželnega zбора sklep, naj- gorkejše priporočati visocemu načelnikstvu zgo- raj omenjeno resolucijo, naj bi jo v sedanjem zasedanju državnemu zboru predložilo, da se po ustavnem potu določi, ker je neobhodno potrebno za povzdigo tržaške trgovine, ki je zdaj v tako žalostnem stanju.

V Trstu, v 11. danu novembra 1881.

Dopisi.

V Dolini 11. novembra.

Slavnost, katera se je v našej Dolini vršila ostala je marsikateremu v dobrem spominu. Spomenik, ki se v sredi vasi dviga, pričá, da na slovenskej zemlji, na obalih Adrije živi narod, kateri je žilav in zmožen za vsako kulturno ži- venje. Dolinčani so lahko ponosni, da je to prvi spomenik slovenskih taborov, na katerih je narod zahteval svoje pravice. Da je to mnogo truda stalo, ni potreba pojasnovati, ker vsak narodnjak ve, da je narodno delo mučno. Dolina ima vrliga dekana, Bog nam daj mnogo tako vzglednih rodoljubov, in naš narod še mnogo narodnih spomenikov postavi. Tudi politično društvo »Edinost« je pokazalo, da je vredno imena, da je prvi reprezentant Primorske, ker ima zaupanje pri Primorcih. Naj po listih še toliko pisarijo proti temu društvu, to so le snežne kepe. Preilimo zdaj na splošno zabavo v Do- lini. Vsi stanovi so bili zastopani: tu vojak, tam plemenitaš, kmetič in trgovec, učenjak in pastir; profesor in učenec, duhovnik in uradnik, vsi so bili ponosni, da so sinovi Slave.

Podgradom, 14. novembra.

Smili se nam. Dolg je i pamet ima v — bradi. Sel je na vejo črvne jablane, odlo- mila se je i sedaj leži v — ríčetu. A naj po- vemo naravnost celo dogodno. Nek nepridiprav se je predrznol stopiti v našo občinsko pisarno in zasramovati župana, ter mu nepoštenost očitati. Prisiljen je bil župan braniti se proti takemu hudobnemu napadu s pomočjo sodnije in predrzne je bil obsojen v — luknjo.

A to nema samo ob sebi tolikoga pomena, da bi vredno bilo zgubljati polu besede, kajti taciñ nesramnožev je v vsacem kraju, nego javna tajnost je, da je bil obsojeni k temu za- peljan od ljudi sicer njegove vrste, a vendar od taciñ, ki si prizadevajo v naših občinskih zadevah, kakó, ako tudi ne izbornu, vmes reči. Pred tem ljudmi svariti, namen je teh vrstic. Kajti, ne imajoč veljave, prizadevajo si se silovito predr- znostjo i nesramnostjo pridobiti si jo. Kakor ta slučaj kaže, njim niti tako sredstvo ni pregnusno in s tem so oni huje sojeni, nego njih malo- vredna žrtva. Varuj se jih, narod!

Gospodu županu pa čestitamo k zadoščenju, katero je zadel s to obsodo nepoštenja svojih sovragov.

V Gorici 12. novembra.

Tuji hvalijo našo »Nizzo«, da je miren kraj in prav prijazno bivanje vzlasti onim, ki bi se radi odpočili duševno in telesno. Jaz tega ne morem trditi, ker lastna hvala ni dosti vredna, imam druge nazore, koje mi potrjuje skušnja zadnjih dni. Gotovo ni prijeto bivanje v krajih, kder vedno grmi in treska. Minoli teden je pa tu tako strašansko grmelo, da nismo vedeli, je li potres ali pravi grom; kajti grmelo in treskalo je tudi iz jasnega. »Soča« je grmela in

(Dalje v prilogi).

odvisna o t. rednega in zdravega državnega gospodarstva, temuč tudi duševni in gospodarski interesi. — Državnega zbora desnica je živo pritrjevala i večkrat pohvalo dala g. ministru, pa tudi levičarji, ki so v začetku delali z svinčnikom opazke, opustili so to ter pozneje pazljivo poslušali.

Zadni petek je bila druga seja, v kateri se je bral načrt o kazenskem zakonu in trgovinska pogodba z Srbijo ter se vršile dopolnilne volitve v razne odseke. Volil se je tudi odsek za Hohenwartov predlog o pravici državnega sodišča. Znano je namreč, da se je državno sodišče mešalo v pravice državnega zbora, da se je večina državnega zbora temu uprla, ker je v vsakej ustavnih državi *edini* državni zbor poklican postaviti sklepati, tedaj tudi končno razsojati. V zakonodajskih stvareh mu je tedaj tudi podvrženo državno sodišče, kakor vsak drug urad. Ali manjšina državnega zbora je takrat stopila na stran državnega sodišča, ter s tem se tako ponizala, da je sama sebi odrekla ustavne pravice le zato, da jej državno sodišče pritrudi. — V odsek za Hohenwartov predlog tedaj ustavoverci tudi niso hoteli voliti, ampak zapustili so zbornico. — Nu, naj bo, saj se bliža čas, ko skopné, kakor sneg spomladi.

V južnej Dalmaciji se novomešča vendar ni izvršilo brez ozbiljnih nastopkov. Nekoliko Krivošjanov se je uprl in so se valed tega v Riznu zaprl. Zato pa se je napolnilo 40 oroženih njihovih sorodnikov v Rizno ter so zapre osvoobodili i se z njimi umaknoli v gore, K tem je bil poslan profesor Risto, da bi jih pregovoril, naj se zakonu podvržejo; ali nič ni opravil ter je moral pobegnoli. Za njim je šel kotorski škof Detranović v tabor upornikov na dragalsko polje, ali uporniki ga niso slusali in moral se je vrnoli. Še dovolilo se mu ni, da bi s konja stopil in počl, tudi v bližnji cerkev ga niso pustili. Upornikom so se neki pridružili tudi hrčgovski nezadovoljnoži, baje da je mej njimi tudi Kovačević in znani ustaški vodja Lazar Sočica. Če je to res, kar pa ni še potrjeno, potem je stvar ozbiljna i bo treba razumnega ravnanja, da ne pride do krvavega upora. Izmišljeno pa je, kar pribčujejo dunajski ustavoverni listi, da upor vodljo Črnogorci; take laži trosijo ti časniki le zato, ker sovražijo Slovane in vse, kar je slovensko.

Obrtniki so imeli zadnji teden na Dunaju shod; zbralo se je nad 3000 skoraj samih Nemcev. Ta shod je zato imeniten, ker je dal prejšnji vladi, ustavovercem in judom ostro nezaupnico ter svetu pokazal, da pravo jedno nemškega ljudstva nič ne ve o zatiranju Nemcev, pač pa o zatiranju obrtniše po liberalcih.

Vnanje države.

V Italiji je vlada prišla na sled mejnarodnej republikanske zaroti, o kateri pa nič ne objavila, da s tem preiskave ne ovira. V to zaroto so vpleteni italijanski in južno-francoski delalci. Posebno veliko privržencev ima ta zarota v Marsilji na Francoskem, kder se vedno na zid nabljajo revolucionarni pozivi. Čuditi se temu ni, ker v Italiji niže ljudstvo le hlapčje bogatino ter jim lajša »dolce far niente«.

Na Italijanskem Irredenta ne miruje, popotovanje italijanskega kralja na Dunaj je ni zatrl, ampak zelo razdražilo. Republikanski organi namreč javno izrekajo, da je treba italijansko monarhijo odpraviti, ker se je odpovedala na avstrijske primorske dežele in južno Tirolsko, in ker je le republikanska Italija poklicana pod tiranskim jarmom zdihajoče italijanske dežele oteti. Tudi Francozom odstopivše dežele hočejo nazaj imeti, a pričakujejo, da se s francoskimi republikanskimi brati o tej stvari mirno pogode. — Vse to jasno pričra, kako previdno mora postopati naša vlada nasproti Italiji i kako potrebno je, da se vendar uže spolnijo primorskih Slovanov težnje, tolkrat izrečene na tabornjih i priporočane v vseh Avstriji prijaznih časnikih. S polasčevanjem se trebi pot Irredenti.

Konci zadnjega tedna se je odprl v Berlinu *nemški državni zbor* s prestolnim govorom, katerega je knez Bismark prebral, ker je bil cesar bolehen. Ta prestolni govor je politično zelo važen, ker se v njem poudarja tesna zveza *treh* cesarjev: nemškega, avstrijskega in ruskega, ter zagotavlja *evropski mir*. Ustavoverne naše rogovileže je to poročilo zelo poparilo, ker njim je povoljna le zveza z Nemčijo in tudi Italijo, Ruse pa bi v žilci vode vtopili, ako bi mogli, ker Rusi so Slovani.

Poljaki na Poznanskem so se začeli prav veselo gibanji; pri zadnjih volitvah so priborili 18 poslancev v nemški državni zbor in enega si utegnó pri ponovljeni volitvi še pridobiti; v letu 1878 so imeli stopry 4 poslance.

Gambetta je sestavil ministerstvo, katero je začelo uže prav strogo delati za Gambettine namene. Gambetta je na Francoskem uže dikator, če tudi ne po imenu, pa po dejanji.

Trei so začeli posnemati nihiliste. Na parniku »Severin«, ki je bil na potu iz Bristolu v Glasgow, užgali so dinamit, 9 oseb je ostalo na mestu mrtvih, 43 pa je bilo hudo ranjenih. Vso raztrgano ladjo so v Kingstown privlekli. — Mi takega maščevanja ne moremo odobravati, a ono je vendar znamenje časa i svarilo, naj se z ljudstvom človeški ravna.

DOMAČE STVARI.

Cesarjev dar. Cesar je blago dušno podaril 1000 gl. na pripomoč onim, katere je povodenj v mestu Kninu poškodovala.

Pogorelecem v Knežaku je cesar v svojem in linenu cesarjeviča Rudolfa blagodušno daroval 500 gl.

Mil. škof Dobriča. Upanje, katerosmo zastran visocega bolnika zadnji izrekli, bilo je prazno. Iznova ga je napadla huda bolezen, in odsihmal silno trpi ter od dne do dne slabi.

Seja tržaškega občinskega sveta je imela biti 16. t. m. Na dnevnem redu so bili nekateri predlogi zastran novih občinskih dohodkov, a ni se moglo nič sklenoli, ker k seji ni prišlo zadosti svetovalcev. Iz tega se vidi, da se tudi naši svetovalci novih davkov boje, vendar pa bi zelo želeli bilo, da se tako zelo ne ottegujejo sejam i spolnujejo natanko dolnosti, katere so pri volitvi prevzeli.

Tržaška razstava. Razstava je zdaj dognana stvar: potrebne zgradbe bodo zidal znani trž. arhitekt, g. Berlam, drugi konsorcij pa prevzame dela za zasipanje morja. Odbor razstave je tudi sklenol, da se imajo dotični podjetniki posluževati, kder je to le mogoče, domačih rok. Zadnje je prav; vendar pa je odbor slabo ravnal, ker ni razpisal vsa potrebna dela, ampak poslužil se v Trstu navadnega pota: protekcije. — Mi bomo vedno grajali tako postopanje, kajti taka dela, za katera mora plačevati tudi ljudstvo, oddajati se morajo javno po dražbi. Tudi to ni prav, da odbor za razstavo išče na Italijanskem poljetniku za loterijo. Trst je vendar bogat in čuditi se je, da takaj in na Dunaji ni tolko kapitalistov in podjetnikov, da bi mogli financirati loterijo za 300.000 gl. To na vsak način daje spričevalo ubožnosti odboru razstave. Žalostno pa je še to, da odbor berači pri italijanske vladi, da dopusti razprodajo srečk tržaške razstave po italijanskem kraljestvu. Trst pač pada; a poglaviti uzrok temu so oni prvi milijonarji, katerih delo ni patriotizem, ampak omejeno je na uživanje mnogih milijonov, pa na hrepenenje po redovih in po plemstvu. Ako primerjamo hamburškega veletržca s tržaškim, kolik razloček je mej tema: prvi izključljivo le trgovce, navdušeno delajoč za povzdigo trgovine, drugi išče le dobrega zaslužka z majhnim trudom in brigajoč se samo za ničurnosti. Kaj bodo pomagale vse železnice, ako pravih trgovcev ni! Mi odobravamo razstavo in ne rijemo proti njej samo zato, ker je bila sprožena od nam morda ne ljubih ljudi; a to pa trdim, da odbor razstave ni na tistej visočini razumnosti in praktičnega znanja, katero bi se moralo po pravici zahtevati od ljudi, ki so na čelu tako važnemu podjetju. Pokaže se nam tudi, da Trst ima mnogo dela, mnogo ozbiljnega dela pred seboj, ako hoče postati to, kar svet o njem misli, namreč eno prvih svetovnih trgovišč. — Za razstavo se je v Trstu uže nabralo 111.000 fl., in še se nabira. Pri sv. Andreju vrolo napredujejo — Pogajanje z Milanežem Obblightom, o katerem smo zadnjič omenili, o loteriji, baje se je razdrlo, ker je ponujal le 60.000 gl. Prav je, take sramote nam ni bilo treba. — Ljubljanska trgovinska in obrtna zbornica je 10. t. m. sklenola, da prevzame nalogo pododbora za razstavo v Trstu i sestavi v ta namen odbor, v katerem naj bi zastopano bilo obrtnijstvo, kmetljištvo, gozdarstvo in tehnično in ribiško društvo.

Laščino po silil vriva mestni magistrat po irredentarskem programu po okolici. Vsi šolski napisi na šolah so izključljivo le laški: scuola popolare; prejšnji napis: »Ljudska šola«, zgubil se je popolnoma. Dolžnost je naših okoliških poslancev, da takoj vprašajo župana: Ali mu je znano, da je po tržaški okolici nad vsako ljudsko šolo laški napis, na mesto slovenskega in kako misli to krivico odpraviti? Pričakujemo od naših okoliških poslancev krepkega postopanja.

Cesarjevo zanimanje za Trst. Ko so se cesarju poklonili udje avstrijske delegacije, vprašal je poslanca Teuschla, kako je s trgovino v Trstu, in ko mu je ta odgovoril, da je slabo i da Trst vedno bolj hira, rekel je cesar: Priznati moram, da so Trst zelo zane-marjali, zdaj pa se mora zanj kaj storiti, tudi sem ukazal uže vse potrebno, da se mu pomore, i naravno je, da tudi državni zbor zanj

kaj stori. Potem tacem imamo veliko upanja, da se Rudolfova železnica k malo do Trsta podaljša. A. g. Teuschl je moral pri teh besedah tudi čutili obsodbo one stranke, za katere načela se je nedavno v tržaški trgovinske zbornice tako potezal; vroče mu je moralo biti, da cesar pričakuje od sedanje vlade i sedanje večine državnega zbora, da Trstu pomore, ne pa od njegovih pajdašev. Zares je, tržaški državni poslanci so razen onega, katerega so volili Slovenci, v nasprotju z interesi mesta Trsta, in oni to čutilo ter jadikujejo, a trdovratnosti se vendar nečejo odpovedati.

Madona di Salute. Uže mnogo let se ta sopraznik 21. novembra v Trstu kakor eden največjih praznikov praznuje.

Ljudstvo se ta dan ne poprime nobenega dela, ampak uže na rano jutro se zbira v cerkvi »Mater Božje«, ker pozneje ne dobi več prostora. Vse prodajalnice morajo biti ta dan zaprte, če tudi praznik ni od cerkve zapovedan; zgodilo se je uže, da so prodajalničarju, ki je odprl prodajalnico, vse šipe pobili i se hudo nad njim grozili. Ker cerkev pred nekaterimi leti ni hotela ta dan slovesne božje službe opravljati, prisilili so rajnega škofa, da je to dovolil.

Ta praznik se do leta 1849 v Trstu ni praznoval. V tem letu pa je začela razsajati v mestu huda kolera. 21. novembra omenjenega leta je šlo ljudstvo v velikej procesiji, katere so se vdeležili prvi tržaški gosposide in gospe, mnogo bosonogih, prosit »Mater Božjo« (Vergine della Salute), v Jezuitsko cerkev, naj bi odvrnola to hudo šibo od mesta i ljudje še dandenes trdijo, da je še tisti dan kolera nehala. Od tega časa pa tržaško ljudstvo praznuje ta dan, kakor naj večje praznike in pri vsej gnečji je vselej najlepši rod. — Tako je bilo tudi letos i tudi mestne šole so bile zaprte, v državnih šolah pa je mnogo učencev manjkalo.

F. M. L. Jovanović, novi dalmatinski deželni namestnik, dospel je zadnji četrtlet ob 10. uri zvečer v Trst ter odplul uže ob polu enajstih na ladiji »Andreas Hofer« v Zadar.

Vojaške zadeve. Tržaški magistrat naznanja, da mora zaradi novačenja vsak avstrijski državljan rojen v letu 1862, 1861 ali 1860, ki v mestu biva, pa nema tukaj domovinske pravice, v dobi od 1. do 23. decembra t. l. prinesli v mestno uradnico svoje listine. — Z drugim oglasom kliče magistrat vse v tržaško občino spadajoče mladeniče, rojene v letih 1862, 1861 in 1860, kateri hočejo začasno ali stalno vojaštva oproščeni biti, naj se oglašje meseca decembra v mestnej hiši i naj pridejo z njimi tudi njihovi roditelji ali varuhi.

Primorska banka se je vendar ustanovila. Upravni svet bo sicer imel svoj sedež na Dunaju, ali vodstvo in banka v Trstu. Kapital znaša 40 milijonov v delnicah po 500 frankov; vplačati je precej 20 milijonov. Banka prevzame uže več let zapuščeni »Navale Adriatico« ter bode tu delala tudi vojne ladje, kakor jih je nekajdel Tanelo, ko je bil vojaškej mornarici vrhovni poveljnik nadvojvoda Maksimilijan,

Pohvala tržaških okoličanov. »Slov. Narod« od 15. t. m. v uvodnem članku omenja pridnost i štedljivost tržaških delalcev. Da, večinoma so naši ljudje, v zlasti tisti ki se svoje narodnosti zavedajo, delalni, trezni in varčni; še več pohvale pa so vredne *okoličanke*, katerih marljivost i potrpljivost se pač sme vsem Slovenkam v vzgled staviti. Mej fanti in možni se pokvarijo le oni, ki se po smrdljivih mestnih osterijah bratijo in vlačijo z sprideno in surovo laško drhaljo.

Tržaško veteransko društvo ima uže nad 4500 udov, in spada mej najdelavnejša v Avstriji. Priskrbelo si je tudi lastno godbo, katera obsega okoli 50 izurjenih godcev. Slovenecem je izdala pravila v slovenskem jeziku in bo z njimi vse v domačem jeziku obravnavala.

Beračenje pred možitvami Graje vredna je navada naših okoličan, kadar se može, da hodijo s pletenico na glavi, v kateri je plošček sladkarije, za takozvano »ročico« beračiti. To ni častno ni okolici ni narodu. Pripetilo se je, da ste dve mladi deklici na dolinske slavnosti dan prišle v kivano »Bott« s tako beračijo. Vsacega pravega narodnjaka je rudečica obšla videti in čuti, kaj so nekateri gostje, ne našega naroda, ž njima in o njih govorili. Naj bi odlični okoličani odpravili to zelo grdo navado, katera ni nikakor na pravem mestu in je le narodu v kvar i nečast.

Friden društveni kasi je bil nek J. Massanti, kateri je društvu tiskarskih stavcev v Trstu zapravlil blizu 5000 fl. V soboto ga je policija zaprla.

Imenovanje. Vrli naročjak, g. dr. Stanislav Sterger je imenovan sanitetnim asistentom pri okrajnem glavarstvu v Logatcu.

Nesreča na morju. Avstrijska obrežna ladija »Hrčgovina« se je 9. t. m. pri Molonti potopila. Monarje je Lloydov parnik »Nih« otel. Potopljeno ladjo poskusijo zopet vzdignoti.

Morskega volka, ki je bil 4,05 metrov dolg, ujeli so zadnje dni na pobrežji otoka Raba (Arbe). Pomorska oblastnja je izplačala zanj 500 gl. darila.

Vsakemu svoje! Gosp. P. o katerem se govori v zadnji štev. Edin. v članku »Slavnost v Dolini« nam piše, da ni on vodil oddelka veteranov, ko se je bil načelnikstvu 13 okraja uže poprej odpovedal, ampak njegov nastopnik g. M. On je bil pričujoč samo kakor gost.

Jurija Glavine iz Boršta, kakor se nam poročá, niso izvlekli mrtvega iz morja ampak našli so *ubitega* v drevoredu pri žavljah. Solnija preiskuje.

Vabilo. Ker bo prihodno nedeljo t. j. 27. t. m. popoldne ob 3 uri v narodnej gostilni pri g. Korošcu v St. Petru seja časnega odbora »okrajnega kmetijskega društva« postojnskega, zato se vlijudno vabijo vsi odborniki, kakor i drugi za kmetijstvo uneti narodnjaki, da se seje vdeležé. — Seja bode pomenljiva, ker odločiti se ima, se li osnuje, ali ne to društvo, katero utegne s časoma jako važno postati.

Slovenske tiskovine, tako se z Dunaja brzobjavlja »Slov. Nar.« imajo se sočinjam takoj oskrbeti, tako je graškej višjej deželnej solniji ukazal minister pravosodja. S tem bo solnijnjam slovensko uradovanje zelo zlajšano, naj tedaj vsak Slovenec strogo zahteva, da bo tudi slovenske dostave dobival.

Dolenjska železnica. C. k. trgovinsko ministerstvo je dalo ravnateljstvu knez Auerspergovih graščin in inženirju Josipu vitezu Wenuschu dovoljenje k tehničnim pripraviljem delom za lokalno železnico iz Ljubljane v Novomesto.

Popotnega učitelja za poljedelstvo ministerstvo takoj nastavi na Kranjskem, kakor je to naznanilo kranjskej deželnej vladi. Sedanjemu ministru za poljedelstvo se v resnici ne more očitati, da ne bi skrbel bil za kmeta; vsega pa nankrat ne more storiti, ker je prejšnjim ministrom bil kmet desetindevedeseta briga.

Slovenska Matica vabi vse rodoljube, ki želo letošnje knjige prejeti in v letošnjem imeniku društvenikov slovenske Maticie natisnjeni biti, pa še niso poslali ustanovnine ali letnine, naj jo pošljejo do 15. decembra 1881.

Iz škofjeleke se nam piše, da so Železnikarji za tamošnjo tovarno, katera železo valja, kupili 3 sožne dolg in 1/2, sožen širok okrogel hrast na Jesenovcu. Mislili so iz Melvod na vozu v Železnike prepeljati ta hrast, kateri nad 100 centov vaga. Gestni odbor pa je dovolil to vozno je pod tem pogojem, da mora dotični gospodar zavaroovati vse moste in vodotoke pod cestami. Ko so naložili na voz hrast, peljali so ga le nekoliko korakov, potem pa se je voz zlomil i hrast je na božjo zemljo legel. Skušali ga bodo zopet naložiti.

Slovenski almanah II. letnik, o katerem smo o svojem času poročali, da ga je dunajski državni pravdnik zaplenil, imel je britko osodo. Njegov izdatelj, Radivoj Poznik, kakor poročá g. D. v »Slovenskem Narodu«, imel je hudo pravdo celo leto, bil je suspendiran i nazadnje iz Beča za kazen promeščen v Krems. G. Poznik je storil vse, kar mu je bilo mogoče, obrnil se je celo na cesarja, a to mu je bilo zabranjeno. Almanah je na Dunaju pokopan tudi za prihodnja leta; zato je skrbel državni pravdnik grof Lamezan; gosp. Poznik pa povrne naročnino vsem; nekdo, ki je na Primorskem nabiral naročnike, nam je povedal, da je povračilo uže prejel.

Die Slovenen. Von Josef Šuman. Wien und Teschen. Verlag von Karl Prohaska 1881. Tako se imenuje knjiga, katera se nam je ta teden po pošti poslala. Pozdravljamo jo z veseljem, kajti ime učenega spisatelja nam daje poročstvo, da je izvrstna. Govori o sedežih o imenu, o starosti, o naseljevanju, o zgodovini, o običajih o jeziku, o slovstvu, o umetnjah in vedah pri Slovencih. — Ko knjigo prečtamo, hočemo več o njej spregovoriti.

Obligacije goriškega zemljiškega odveznega zaloge so bile 31. oktobra izžrebane te le: S kuponi po gl. 50 s. d. št. 56, 73, 208, 248. S kuponi po gl. 100 s. q. št. 155, 277, 471, 783, 786, 787, 824, 840, 891, 791, 920, 957, 969, 977, 979, 984, 985, 991, 992, 994, 1008, 1008. — S kuponi po gl. 500 s. q. št. 175, 189, 210, 230, 239. — S kuponi po gl. 1000 s. q. št. 416, 336, 393, 433, 454, 466, 478, 489, 504, 527, 556, 557, za delni znesek, gl. 50. —

hobnala, da je hotela oglašiti vse druge liste naše politike en miniatur. Vem, da ste Tržičan je to grmenje čuli, zato niste došli obiskat naše »Nizze«, ker vas je burja nallegovala. — Ko je »Soča« odleglo, pa je takoj zgrmel državni naš pravdnik na ubožega »Eco«a, ko je hotel Goričanom povedati — če tudi le objektivno, kako so grmeli vlaški demokrati v Rimu na ubožega Umberta. Moral je »Eco« doma ostati, tako ga je bilo pohabilo. Hotel je po kratke boleznii ali drugi meji svet; ali čudo, udari grom in strela in ostati je moral tudi ta pot doma. Izgovarjal se je namreč, da je tudi »Tribüne« isto donesla, pa šla vendar zdrava mej sv. Stoprv denes 12. t. m. je stopil mej svet, ter v uvodnem članku pika vlado i državnega pravnika — pa grmeti noče. Govorilo se je o političnih priložnostih o boljših vremenih za slovenski jezik in reklo tudi, da se v »Nizzi« v tem lahko napreduje. Ali pooblašilo se je in zgrmel je mej nas nemški »Schulverein«, ki ima mej svojimi udi tudi naše nemške profesorje srednjih šol; kajti sumim, da ti so sposobni za take stvari. Ne morem drugega nego svariti: Učitelji in učenci, varujte se, da ne udari na vas ta nemška strela. — Naši italijančici so tudi grmeli in prav dobro razsajali po krčmah, kar ste uže davno slišali; sedaj molče in premišljujejo svojo prihodnost v mirnem hladu misleči in kljukajoči, kako bodo petarde grmele po zimi, ako se jim posreči, da pri prvi poskušnji ne zgrmi zopet na nje policija. — Naši mestni očetje videči, da hočeta Trst i Ljubljana železniško érto Loka-Divača zase pridobiti, hoté, da bi parni hlapon mimo njih grmel in to čez Predil ali sv. Lucijo z Rudolfove železnice v Trst. Toraj je grmenje res ali ne? Zdaj pa imamo jako krasne dneve, solnce nam gorko sijé kakor spomlad, nebo je vedno vedro, »Nizza« je vredna svojega imena.

Rastko.

Iz Koprna 16. novembra.

Zadnje dni se je vsakdo, ki se zanima za napredek našega ljudskega šolstva, mogel prepričati, da so zahteve, ki se stavijo na učitelja današnjih dni, precej visoke. Mnogo mu je znati, da zadobi naslov sposobnosti. Pričajo nam to učiteljske skušnje, ki so se 12. t. m. končale. Jeden g. kandidat za meščanske šole je ostopil in jedna kandidatinja je napravila dopolnilno skušnjo iz naravoznanstva. Izmej 23 za ljudske šole izprašanih je dobilo spridevalo štev. II. 9, štev. III. 16 in štev. IV. (nesposobnosti) 3 in sleer je s slovenskim poučnim jezikom aprobiranih: 2, s slovenskim in nemškim 3, s slovenskim in italijanskim 1, s hrvaškim 1, s hrvaškim in nemškim 1, z italijanskim 15, z italijanskim in nemškim 2. Mimo tega se je uže aproban učiteljica še sposobila za slovenske šole. Slovenaki učitelji so: gg. Anžlovar, Košuta, Domenič, Pertot, Tomšič, Zebre, gospé. Bavbela hrvaška učiteljica: gg. Frank in Brozovič. Mnogo jim sreče!

Iz Ajdovščine dne 15. novembra.

Zadnje zahvalno nedeljo je naše delalsko društvo posebno praznovalo. Ob poludsetih so se zbrali društveniki pod prekrasno zastavo in šli v lepem rédu v cerkev k slovenski sv. maši. Gospod župnik je v prav ganljivem govoru povdajal kmečki, posebno pa rokodelski stan tako, da je bilo marsikako oko mokro. Zvečer je bila veselica v društveni dvorani, in sicer se je pričela ta veselica s tombolo ob 5 uri. Dobitki so bili rokodelcem primerni, namreč obleka. Po končanej tomboli se je začel ples, kateri je trajal do polnoči. Te veselice so se vdeležili skoraj vsi društveniki in mnogo gostov, mej temi tudi odlična gospoda, tako da je bila za ta večer dvorana res premajhna. Vstopnina k plesu je bila le 30 kr. in vendar je ostal društvu čisti dohodek 31 gld. 41 kr. za Ajdovščino gotovo lep znesek. Temu se imamo pa v prvi vrsti zahvaliti gospodom društvenim podpornikom, kateri ob vsakej priložnosti pokažejo svojo radodarnost. Bog jih živi! Bog jim stotokrat povrni!

Z Goriškega 10. novembra.

(Zdravnika treba slušati — Tužna Furlanija i piškavost ital. zahtev. — C. kr. vadnice v Gorič i sprejemni izpit na gimnaziji; nekoliko karakteristike s dodatki.)

Bogme, nije dosta manjkalo, da niste tužnim srcom naznanili v »Edinosti« prezgodnje preselitve moje osebe v boljši svet, rekoč: Naš dopisnik je sklenol; bodi mu zemljica lahka! Kajti hiral sem za nekim vnetjem, potem pa se me je lotila še davica. Vsaka stvar ima svojo poučno stran. Onim namreč, ki zdravnikov navnete zanemarljajo, ne škodi, ako povem, kako sem platil svojo trmo. Zdravniki mi je velel: Leži, ne pij, tabaka, ampak pij to, kar doboče iz lekarnice. A jaz sem se gospodu v duhu debelo nasmijal, ančeš, le ukazuj, mojega očeta sin boče se sprehajal po sobi, pil bo tabak, tvojim lekom omeni uže dostojno mesto.

Nisem legel, pil sem tobak, samo leke sem zvesto vlival v pomilnik. To se ve da, bolezenska pravda se je kaj napek razvijala, radi česar se zdravnik ni malo čutil ne vedé, da sem mu moredo érteže zahrbtno uničeval. A da je pomijar v kuhinji izpregovoril, da na mestu sebe njega lečim, kakor je, dejo, njega dni škratelj izza necega ognjišča ovajal dečka, bob iz lonca kradečega kriče: Drejče pika bob! zaista zdravnik ne bi stegoval obraza, ampak zropotal bi bil: »veš kaj, neslanče, hodi se soliti!« A da si je bilo v grlu čedaje hujše gorje, poznalo se ni niti na obličji niti na ostalem telesu, da sem helen. I baš to mi je dajalo čuden povod, da sem se zdravniku kakor škodoželen demon v duhu pesnechoval. Vendar ni izostal osvete čas, prišla je grozna kriza, strašni aut aut. V grlu je postalo kar naglo tesno tesno. Le svojej krepkej naravi imam se zahvaliti, da sem s predzrim pokašljajem misleč si: va banque, prebil osodopolni tvor. Pohabivši se zaradi tega zdravniku, zvem od njega, da se začne stoprv sedaj drugi akt ude mučeče tragedije. I res. V kratkem zdrknolo je skoro vse mesó z mene, zbledel in oslabei sem, da me niste mogli več nogi nesti. Sezal sem kaj pridno po lektih. Več dnij sem preležal v strašnih omotich vsled svoje samovolje i skoro en mesec sem hodil ob palci gugaje se kakor vrvohelec, sličén več garniku (hrodju) nego človeku. Prav mi je bilo. To sem i za to zapisal, da se imajo zdravnikov navseti natanko izpolnjevati. — »Soča« podlistkar, ki je nekaj svojega »develeka« pošujnal na Furlanskem v svojih kratkih etnografskih študijah, i potem za lasé se prijemši, ostalino stričevih čukov rešil na slovensko, ima prav gledé na tla (svet) i stokrat več gledé na prebivalce. I te lačne furlanske kokošarje naj bi kedó primerjal svobodnemu slovenskemu posestniku?

Furlanski svet dela res dolgočasen vtisek, i ne vem, kako se godi, da si vidiš jako plodovita polja, zaveš se koj, da si v deželi robov i samogoltnih paš, če tudi še razmer ne poznáš. Morda je tudi omika temu kaj kriva, ako popotnik na mestu energičnih Rimljanov na klasičnih tleh zagleda otemnele mršavce, ki niso še toliko zmožni, da bi svoje prežalostno položje razumeli. Necega petka, sč 300 gld. v žepu, bil sem na Furlanskem v očitnej nevarnosti, da za gladom umrem. Preletel sem celo v Gradišči vse gostilne, krčme i barake, a šel sem iz tega mesta tešč. Tužna Furlanija i po njej se lakajo Italjani: To je nekam kakor: V Maremi človek v jednom letu lahko obogati polu leta poprej pa mora umreti. Tako je nekda nek prisrnojen Bric po Gorič tolkel svojo butico kriče: Naš župnik mi je sovraž, vse dela da ne morem vzeti žene, pri kateri bi vsak dan jedel meso. Sapienti paucal Furlan jo: šklaf, s kojim svobodne, imovite i zavedajoče se državljane pita, ne pa Slovenec, ki oduščkega paštva ne pozna kakor uklenei Furlan, koji se masti v svojih građeh. Italjani je menda le za to, da ima geografsko več sveta i nekaj več 100 državljanov. Zavidna ne prav dosta vredna mišljava i — Oni dopisnik, ki vam je v dopisu od 4. avgusta v kratkih potezah razgrnol stališče tukajšnje okrajne vadnice gledé na jezik, ima prav pa tudi v tem, da ni grajal učiteljev, ki se morajo po sprejetih instrukcijah ravnati i še več zato, ker jim dan danes več nego kedaj preti na gimnaziji strašni bav bav: sprejemni izpit, ki je kakor bi bil zajedno i izpit sosebno v 3. i 4. razredu delajočih učiteljev. Letos je pala blizu črtinka na gimnazijo odpravljenih učencev. Kaj hoče ta strogost? Za Boga milega, kam pridemo po tem potu, da uže vbijanje nemščine na vadnici ne more več zadostovati? Ne vadnica, ampak gimnazijska pripravljavnica imel bi se zvali ta zavod, ko stoji pod tako kontrolo, i vadnice pa slovensko nemški razred se meni zdé zgolj pleonazmi, držéčemu se istinitoga položja rečij. A reči smem: če je zrelostna preskušnja na gimnaziji zadostna za vstop v višje šole, imelo bi tudi zadostovati spričalo 4. slov. nemškega razreda za vstop v gimnazijo, čemu naj mi bode svobodno še to pritaknoti, da je nekda, ko ni bilo tega izpita ni sledu ni tiru, tukajšnja gimnazija se mogla ponášati se svojimi dijaki, ker so bili nekateri, ki so uže v 5. ali 6. razredu za tisek pisali, lične latinske i grške stihé v 8. izdelovali, oziroma i nemško slovstvo prav dobro poznali. Ali je tudi dan danes tako? Šolali so se na tukajšnji gimnaziji, ki so zdaj izvrstni duhovniki, pisatelji, odvetniki, zdravniki i činovniki sploh. Erkläre mir graf Oerindur... Isti Vaš dopisnik je tudi točno karakterizoval stan vadničnih gg. učiteljev, da nevaležno delo opravljati morajo. Facta loquuntur! Vendar se zdi logično mislečemu opravičeno, da bi konec 1. leta v 1. srednješolskem razredu ne smelo bití ni jednega drugorazrednika ali poizpraše-

vanca v šolskem spročitju zaznamnjaneja, i če je vendar takih, kaj si more človek misliti nego to, da merilo, pri glasovitem izpitu rabljeno, ni nikakor nezmojlivo, ali pa da pouk ni bil uspešen; saj pač ni mogoče, da se tako strog izbrana pšenica v kokol spremeni. Tedaj smemo konstatirati, da je nemščina doseglva v tukajšnih šolskih zavodih veliko višje tega, kar si je mogel glede na zahteve i obečanja pa tudi na precizno i odločno se izrazujoč značaj napredovalne dobe i dotične zakone najhujši pesimist ali črnogled le misliti, kakor je Ksenofont doživél, da je mej žrtvovanjem v zahvalo bogovom izvedel smrt najdražjega mu sina ter venec odložil i poslušati moral, naglo obmolkošji, širše sporočilo i način sinove smrti; tako, za Boga, baš tako utegne se i nam pripetiti, da mej brezposlenim praznovanjem v izmišljenih občutih i mislih tešivnih zveno konečni pad naše svete stvari ali saj nje potisek v nedostojnišo stran. Tu ima tedaj naš državni poslanec veliko prevažnega gradiva, da se energično pritoži s krepkim quousque tandem. Zdjaj je še čas, kajti če se neugodnosti izpremene v navado, izgubljeno je potem vsako upanje na njihov preobrat.

Njega dni, tako mi je povedal človek, ki mu gre vsa vera — delala so se napotja v 1. gimn. raz. s tem, da je tedajni prefekt tirjal odroditeljev spričevalo dokazujoče, da morejo vzdrževati svoje sine na gimnaziji. »I mojega očeta — nadaljeval je navedenec — z meno vred je odpravil prefekt; ker ali ga ni razumel, ali kakor si boči. Stoprv bolj izgovorna mati mi je priskrbeli vstop.« Koliko over i poskusov!... Le disciplina je bila nekda na tukajšnji gimnaziji veliko bolj stroga mimo sedanje. Le en zgledek vse pove.

L. 1855, ko se je neki, sedaj upokojeni prof. P. ponižaval do direktijskega iščejke, bilo je nekaj dijakov izbačenih, nekaj pa kaznjelih v spričevalu, ali pa celo se zasego W. št. pendije letnih 120 f. samo zato, ker so bili zasračeni — kavani. Oni bistrovidni raportér, v šoli drugače prav »konfusionsrat«, ki mu je zgodaj oleseno srce, zdrijal je na vrat na nos k vodji naznanit mu grozovinske pregrehe, da je nekaj gimnazijalcev v C. kavani. Ko vodja prisopiha, da je in flagrantni zasači, nastane v sobi strašen ropet, i srečno se po stranskih vratih zmuznejo vsi razen enega, ki je vse ovdil. V onih letih je bilo namreč prepovedano obiskovanje krčem, kavani i gladišča, igra, pušenje na javnem i celo doma. Tempora mutantur i zopeten zgledek, kako po nedolžnem trpeti mora marsikedo v led vladajočega mnenja.

Z spodnjega štajarja, 17. novembra.

Dovolj, ljuba »Edinost« prostorček vsticam, poslanim iz Slovenskih goric pri nemški meji. Ker se Ti, draga »Edinost«, tudi za nas štajarske Slovence zanimavaš, zato hočem Tvojim dragim bralcem pisati nekoliko vrstic.

Odkar sem naročnik »Edinosti« še nisem našel v njej dopisa iz Slovenskih goric. Morda nema naročnikov tukaj mej Goričani? tega ne vem. Utegnol bi si kateri bralec misliti, da je tukajšnje Slovence okužil uže nemškutarski duh, o ne! to se še dozdej ni zgodilo in se tudi ne zgodi. Zato nam je porok izvrstni list »Slov. Gospodar« v Mariboru, kateri je uže v vsakej izobraženej hiši našel prostorček. Gotovo bi si še marsikateri kmetič naročil kak slov. časnik, ko ne bi ga stiskale druge težave. Nadejali smo se letos dobre letine, pa goljufali se smo, ni tako zdalo, kakor smo pričakovali. Krompirja smo pridelali še precej, pa začel je hudo gnjiti, kuruza nam ni prav dobro dozorela in ajda ni najboljša. Tudi vinska letina se je v nekaterih krajih slabo obnesla. Nekateri so dobili več, drugi manj, in spet drugi boljšega, nekateri slabšega vina od lani; največ kriva je temu toča, katera je zdaj tu zdaj tam pobila, poleg tega pa oblačni in mrzli jesenski dnevi, kateri so v začetku meseca oktobra nastopili, in to je uzrok, da je bilo nekatero grozdje še trdo, drugo pa uže hudo segnjito. Sadja so imeli v nekkih krajih veliko, zopet v drugih zelo malo, ali nič. Tudi krme za govedo smo letos precej pridelali, pa ker nam je tako zgodaj zaprló ter moramo živini suho pokladati, zato nam še trdo pojde za krmo. Bog nam daj v prihodnje boljše. Prišel je čas zimske setve, a žalibog, da ne moremo nič spraviti v zemljo, ker ves mesec oktober vedno dežuje. Ako kateri dan posije milo solnce, uže e drugi dan pride dež. Kateri se niso hitro potrudili, imajo le kako njivico žita ali pšenice vsejane, drugi pa še ne. V nedeljo 30. oktobra pa nas je pozdravil debel sneg, ki je vsako delo na dalje ustavil, ter dosti poljskih pridelkov, kakor repe, zelja, i. t. d. pokril. Ali ta sneg je, hvala Bogu, k malu skopnel, da bodemo mogli še kako zrnee v zemljo spraviti. Kde hoče ubogi kmetič kruha vzeti za prihodnje leto, da preživi sebe in svojo

družino? kde denarjev vzeti, da bode mogel dáče plačati, če ne bode hotel, da bi mu prišli rubit? Tudi živinska kuga nam preti, kakor časniki poročajo; ako nas še ta nesreča zadene, potem smo zgubljeni; kaj hoče kmet brez živine? in ako mu še ta edina delalna moč pocepa, potem bo siromak. Zraven vseh teh nadlog in težav pa so nam še cenili možje zemljiske dohodke tako visoko ocenili, da smo se kar prestrašili, ko smo dobili posestne pole v roke. Prisiljeni smo bili pri vsakej parceli reklamirati, ali reklamacije nam kaj pomorejo, o tem dvomimo. Gotovo pa bodemo v prihodnje z dáčami še bolj obloženi. Res žalostni časi so nastopili za kmeti ki stan, gotovo se ni čuditi, da pod vedno večimi težavami in bremenii kmet hira in gine od dne dne.

Goričan.

Z Dunaja, 18. novembra.

Minoli teden je državni zbor začel zopet zborovati. Kakor običajno se pri takih priložnostih častno spominja tistih mož, ki so umrli ali izstopili v tem času, ko ni bilo zborovanja. Koj v začetku letošnjega zborovanja si je finančni minister Dunajevski lice osvetil s svojim govorom, v katerem je podpiral svoj proračun. Z ono gotovostjo, ki kaže, da je mojster svojemu poslu, slikal je stanje naših financ, da se sicer počasi, pa gotovo bliža tisti čas, ko bomo brez primanjkljaja delali državni proračun. Tako stvarno in mirno in odločno je govoril, da od levičarjev nihče čranol ni, desničarji pa so s pohvalnimi izrazi se oglašali mej govorom.

Poljakom in sploh vsem avstrijskim Slovonom smemo čestitati, da so državni priskrbeli takega finančnega ministra, ki v kratkem času državne finance v red spravi in pokaže, kako dobro bi bilo za državo, ko bi v visokih službah imela več slovanskih mož; vsemu svetu bi se pokazalo, kako puhla je fraza o nemški superioriteti.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Za ministra zunanjih zadev je bil imenovan Kalnoky, sedanjii poslanec na ruskem dvoru. Pred imenovanjem je imel z grofom Taaffejem pogovor in trdi se, da sta oba ministra v vseh stvareh enih misli.

Delegaciji ste svoja dela izvršile; vse je šlo gladko in dovolilo se je vladi, kar je zahtevala z nebestvenimi promembami.

Gospodna zbornica je 17. t. m. sprejela tri za gospodarstvo velevažne zakonske načrte, in sicer: zakonski načrt o zlaganju zemljišč, potem o izločtvi tujih gozdnih enklav iz gozdov in zložbi gozdov, in o razdelitvi skupnih zemljišč.

Desnica državnega zbora se je v vseh prašanjih popolnoma zedinila, nje edinstvo se naslanja na vse deželam zagotovljene pravice in enako pravico vseh avstrijskih narodov. Zedinila se je tudi leвица, toda le v enem prašanji to je: boj zoper vlado do skrajne meje; to je program zanikanja, ki nič ne zida, ampak le podira; s takim programom je tedaj ta stranka sama sebi smrt podpisala.

Državni zbor se je odprl 14. t. m. Načelnik dr. Smolka se je v gorkih besedah spomnil umrlih udov in tudi barona Haymera. Novozvoljeni udje so prisegli, mej njimi tudi grof Coronini, ki je sedež izbral v središču. Minister pravosodja je zbornici predložil načrt novega kazenskega zakona, finančni minister pa proračun za leto 1882 ter ga začel tako vtemeľjevali z jasno i samosvestno besedo, ki je dober vtisek napravila na poslance. Troški so proračunjeni na 470,892,393 gld., dohodki pa na 433,082,858 gldinarjev, tedaj znaša primanjkljaj 37,809,535 gld. Pri tem primanjkljaju pa treba odbiti več tutih troškov, ki se nalože na kapital tako, da prvi primanjkljaj znaša le 22,309,535 gld. kl je v primeri z letom 1881 za 4,759,089 gld. ugodniši. Glavni primanjkljaj izvira iz produktivnih troškov, kakor so: subvencije, monumentalne stavbe, cestne in vodne stavbe in vredba zemljiškega davka; minister poudarja dalje, da se primanjkljaj mora s časoma popolnoma odpraviti pri varčnem gospodarstvu in pomnožitvi državnih dohodkov. Na njegov predlog je cesar dovolil, da se sestavi posebna komisija izmej neodvisnih veščakov v upravi, katerih naloga bo odpravljati nepotrebna dela v upravi i tako troške manjšati. Ako državni zbor sprejme predloge, nada se minister, da enakoteže k malu doseže v državnem gospodarstvu, posebno ako se bo skrbelo za narodno-gospodarski razvoj. Vlada se res obrača na ljudski zastop z novimi denarnimi zahtevami, ali minister méni, da za take namene, za kakoršne gre, tudi velike žrtve niso previsoke. Minister prošji, naj se zbornica ne spotika ob malenkostih, ampak naj ima pred očmi blagostanje vseh, ker ni le moč države

S kuponi po gl. 500 s. q. št. 78 in 75 za delni znesek gl. 1550. Ostanek gl. 3450 es pokrije z obligacijami t. j. 3 po gl. 1000, 4 po gl. 100 12 ena po gl. 50. — Lit. A. po gl. 500 s. q. št. 459. — Te obligacije bo plačevala denarnica zemljiško-ovrzne zaloge od dne 30. aprila 1882 počenši v zneskih preračunjenih v avstrijskej veljavi. Obligacija št. 60 za 50 gl. stare veljave, izrečkana 30. aprila 1879, še ni izplačana in dotične obresti so se ustavile od 1. novembra 1879 počenši.

Hellerjevo muzik. igrave se vsako leto o tem času naznanjuje, da potem obožuje na neštivilnih mizah vse drage darove presegajo. Vprašamo vsakega: kaj more mož ženi, ženini nevesti, prijatelji prijateljkega in prijateljkega pokloniti? Spominja nas na minole srečne ure, razveseli z svojimi sladkimi, in srce povzdigne s svojimi resnimi melodijami, prežene žalost, je najboljši tovariš samotnemu, in vzlasti bolniku zvesti prijatelj! Kratika: **Hellerjeva igrava** bi se ne smela pogrešati v nobenem salonu, v nobeni bolnici, v nobeni hiši! Za gosp. **krčmarje, konditorje** in vsakovrstne prodajalce ni stvari, ki bi toliko gotovo kupcev privabila, kakor ta igrava. Od mnogih strani se nam potrjuje, da so se dohodki takim **kupčevalcem podvojnili**; torej se priporoča onim, ki se si te igrave niso omislili, naj je kakor **močno vabilo** brez odlaganja kupijo, in to tem bolj, ker se sme, ako kdo želi, tudi na obroko plačevati. **Gosp. duhovnikom**, kateri gledajo svoj stan ali zaradi daljave ne zahajajo v koncerte, tak umeten izdelek priskrbi najlepšo stalno zabavo. Opominjamo še, da so muzikalni komadi fino izbrani; najnovejše in priljubljene opere, operete, plesi, in pesni so v **Hellerjevih igravah** lepo združene. On je liferant mnogih vladarskih in visokih hiš, ter je pridobil na razstavih prve premije, nedavno v Melbourneu je bil edini, ki je dobil častno diplomu in srebrno medaljo. To zimo priredi delitev sto darov, kateri stanejo 20.000 frankov, kar bo gotovo kupce vabilo, ker vsak, akoprav je kupil samo majhno igralno škatlico, z njo lahko pridobi veliko igravo. Za 25 frankov se prodajajo darilna pisma (Prämien-schein). Obširni ilustrirani ceniki z načrtom se dobivajo brezplačno in franco. Priporočamo **vsakomu**, tudi zaradi male igralne škatle naj se naravnost ogledi pri fabriki, ker se tu pa tam prodajajo igrave za Hellerjeve, ki niso njegove. Vse pristne igrave in škatlice kažejo tiskano njegovo ime, na kar se ima paziti. Firma nema nikdar zaloga.

Dražbe.

V Komnu posestvo Antona Čančer iz Ivani grada, cenjeno 50 gl. 4. decembra 1881, 4. januarja. — V Komnu posestvo Vincencija Slobec iz Hrusevca, cenjeno 1250 gl. 5. decembra 1881, 12. januarja 1882. — V Kanalu posestvo Josipa Bavdoš iz Roncine, cenjeno 4000 gl. 10. decembra 1881, 14. januarja 1882. — V Matovunu zemljišče Matija Šturman z krasa nad Portolani cenjeno 78 gl. 60 ki. 10. januarja 1882. — V Trstu posestvo Antona Komposo pri S. M. Majdaleni gornji, cenjeno 28 gl. 15. decembra. — V Kopru zemljišče Andreja Giacomin iz Lopara, cenjeno 277 gl. 30. novembra, 30. decembra. — V Tolminu hiša in posestvo Matije Lapanja iz Ponikve, cenjeni 510 gl. 5. decembra 13. januarja. — V Trstu posestvo Petra in Josepina Delbasso v Kardinu št. T. 284, cenjeno 54239 gl. 9. decembra 9. januarja 1882. — V Tolminu hiša in posestvo Antona Bresan iz Javorce, cenjeni 14.500 gl. 28. novembra, 9. januarja 1882. — V Gorici zemljišče Dr. Antona Sigon v Kvishi 22. decembra. — V Tolminu zemljišče Josipa Korena iz Mugoci, cenjeno 500 gl. — V Cirkneva pohištvo in zemljišče Matije Obid iz Cirknega, cenjeni 1440 gl. 21. decembra. — V Tolminu pohištvo in zemljišče Antona Loncner iz Grahove, cenjeni 1576 gl. 2. decembra, 12. januarja 1882. — V Sežani zemljišče Antona Miliča iz zgonja, cenjeno 1038 gl. 9. decembra, 10. januarja 1882. — V Gradišču posestvo grofo Lantieri v Marjani, cenjeno 14.997 gl. 30. novembra, 7. januarja, 7. februarja. — V Tolminu hlev in zemljišče Antona in Janeza Šturm iz Polobina, cenjena 912 gl. 15. decembra, 23. januarja. — V Sežani posestvo Stefana Tavčar iz Dutoveli, cenjeno 405 gl. 10. decembra, 11. januarja. — V Sežani posestvo Skibina po domače Matičlja iz Lokve, cenjeno 610 gl. 10. decembra, 11. januarja. — V Sežani posestvo Jožefa in Marije Fabjan iz Ponikve, cenjeno 430 gl. 15. decembra, 16. januarja. — V Trstu posestvo Marije Godina v Skednji, cenjeno 167 gl. 6. decembra, 9. januarja. — V Sežani posestvo Jožefa Reboj-Mihor iz Dutoveli, cenjeno 655 gl. 9. decembra, 9. januarja. — V Sežani posestvo Antona Rožič iz Dutoveli, cenjeno 850 gl. 9. decembra, 9. januarja. — V Zminju se prodaja 71 hrastov na javni dražbi 25. novembra od 9. do 12. ure dopoldne v farovžu. — V Sežani posestvo Antona Tavčarja Rubidnikovega iz Krepelj, cenjeno 1240 gl. 1. in 30. decembra 1881 1. februarja 1882. — V Buzetu zemljišče Ivana in Avgustina Matkoviča, cenjeno 322 gl. 24. novembra, 23. decembra 1881, 26. januarja 1882. — V Trstu imetje Franja, Silvestra in Jarneja Bieker, cenjeno 471 gl. 28. novembra, 9. januarja, 9. februarja. — V Buzetu zemljišče Ivana Paladiu, cenjeno 700 gl. 26. decembra, 26. januarja. — V Sežani imetje Franca Turk iz Ponikve 10. decembra od 9. do 12. ure. — V Buzetu zemljišče Antona Sterpin, cenjeno 329 gl. 22. decembra 26. januarja. — V Pulji zemljišče Matije Paura iz Montičja 23. decembra, 23. januarja. — V Buzetu polje Petra Gričič, cenjeno 431 gl. 22. decembra 26. januarja. — V Matovunu zemljišče Matije Labinjan iz Matavuna, cenjeno 561 gl. 25. novembra, 22. decembra, 27. januarja. — V Buzetu pohištvo in zemljišče Ivana Kovačič, cenjeno 1598 gl. 21. decembra, 21. januarja. — V Buzetu pohištvo in zemljišče Antona in Andreja Fantinič, cenjeni 1409 gl. 21. decembra, 12. januarja. — V Bujah zemljišče bratov Meršič, cenjeno 2975 gl. 30. decembra, 7. januarja. — V Labinu pohištvo in zemljišče Nikole Peršič-Furlan, cenjeni 874 gl. 16. decembra, 20. januarja. — V Labinu posestvo Antona Peršič-Furlan, cenjeno 1603 gl. 16. decembra, 20. januarja. — Vse dražbe se vrše od 9. do 12. ure dopoldne.

Zahvala.

Gospodu Schmidu in Trilerju, katera dva sta podarila več knjig delalskemu podpornemu društvu izreka najtopleje zahvalo odbor. Trst, 21. novembra 1881.

Tržne poročilo.

Kava. — Slabše sorte Rio se kupuje zlag po jako nizkih cenah; vse druge fineje baže se prodajo še precej dobro. Rio gl. 50 do gl. 70—, Java gl. 85 do gl. 90—, Portorico gl. 100 do gl. 110, Ceylon plant. gl. 96 do gl. 130. — **Olje** — brez spremembe. Namizno gl. 56 do gl. 68.—, jedilno gl. 42 do gl. 46. — **Sadje**. — Cene prav take, kakor zadnjič naznanjeno. — **Riž**. — prodaja se po jako šibkih cenah: italijanski po gl. 16 do gl. 22^{1/2}, Rangvon gl. 13 do gl. 15. — **Petrolje**. — Cene mlahove; denes velja zopet gl. 10. — **Domači pridelki**. — Fižol brez kupčije, cene niže: bohinec gl. 13^{1/2}, radeč gl. 12^{1/2}, koks gl. 14^{1/2}, mandolin gl. 14^{1/2}, beli gl. 12. — mešan gl. 8^{1/2}, do gl. 9^{1/2}, — Maslo gl. 90 do gl. 92.—, suhe čespe gl. 15.—, Ljupljene gorške gl. 60.— **Žito**. — Cene koruze in pšenice so jako šibke, pšenica prekomorska stane gl. 12^{1/2}, do gl. 13.—, koruza gl. 7^{1/2}, do gl. 8.

Listnica uredništva: Znanemu dopisniku. Ta pot ste pač zadeli in stigmatiziral — samega sebe. — Ovadah je navadno tudi »spicelj«. Sicer pa Vaši trivjalni stihl o psu potrjuje, kar smo uža vsi znali: da ste svojo dopisniško »modrostjo« prišli spopolnoma na psu, ter životarite sdaj v prav »pasjih dneha«, pri pasjem humorju. O vašji skromnosti tudi namški poet poje: »Nur ... sind bescheiden«, in ko je to pisal imel je gotovo opraviti z enakimi farizeji, kakoršni so nekateri gospodje Vaše baže.

Dunajska borza dne 22. novembra.

Enotni drž. dolg v bankoveih	77	gl.	10	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	•	95	•
Zlata renta	93	•	75	•
1860 državni zajem	133	•	—	•
Delnice narodne banke	843	•	—	•
Kreditne delnice	361	•	80	•
London 40 lir sterlin	118	•	45	•
Napoleoni	9	•	59	•
C. kr. cekini	5	•	59	•
100 državnih mark	58	•	05	•

Izžrebanje 5. decembra:

Srečke oporake državne loterije, glavni dobitok 70.000 gl. in 3349 drugih dobitkov, srečka volja 2 gl. **Ljubljanske srečke** za samo 50 kr. na teden 28 gl. ali tudi 2 gl. na mesec Ako so platilo na enkrat 24 gl. in so morajo vleči vsaj s 30 gl., pošiljajo se tudi proti poštni nakaznici ali zajemu. Pri Jos. Zoldan v Trstu, verificationski ured za izžrebovanje in menjavnica, Casa fu Stratti polog c. k. namestništva. (14-9)

Ogrske državne srečke izžrebanje 5. decembra à gl. 1.70

pri **Alexandru Levi**, via S. Spiridione št. 1. Trst. (20-1)

Srbske srečke 3%, obresti v zlatu, 5 izžrebanj v letu. pri Ferdinand-u Schey

menjavnica: Piazza della Borsa, Trst. (2-1)

Obče znana zaloga čevljarskega blaga in sonja Eduard-a Renzel

via S. Antonio nuovo tik gosp. Marini & C., obstoječa že nad 30 let naznanja sl. občinstvu, da ima vedno, veliko število izdelkov vsake vrste za gospode in gospe. Dobroto in izvrstno blago garantirajo neštivilni kupci, kateri si je pridobil zadnja leta. Naročila na inero, in tudi poprava so izvršujejo v kratkem času. (26-1)

C. Jaschi na cesti v letro (pri sv. Jakobu), Trst. C. k. zaloga smodika. Prodaja en gros & detail. Smodik za lov, za mino, za moznarje. Lastnik dovoljenega skladišča za dinamit. Naročila se izvršujejo natančno v katero bodi deželo. V mestu jih sprejema G. Sanzin & C. prodajalec cvetic na velikem trgu, Palazzo Modello. (26-1)

Pozlatarska dela in poprava so sprejemajo v **Corsia Stadion Nr. 10** in via Chioza Nr. 24 pri **Petru Jazbetz.**

Vsa priprava za prigrinjala na oknah in ogradala po cenah proti vsakej konkurenci. (30-1)

Slovenskim gospodičnam!

Mož v najlepših letih, lepe zunanosti, uradnik z lepo plačo in nado, da dobi veliko dedščino, želi po tej poti seznaniti se s slovensko gospodično, ki ima 18 do 24 let, je srednje, rajši večje postave, ter omikana v vse onih strokah, ki so potrebne, da osreča moža, ki ima cel dan mnogo posla in želi sreče v domačem krogu. — Najljubša bi mu bila gospodična iz njemu domačih krajev, ne daleč od Sv. Gore na Goriskem. Ponudbe sprejema pod adreso: A. Zaavetogorski, poste restante v Trstu. — Ponudbam naj se blagovojno prilože fotografije.

Umetne zobe in cela zobovja izdeluje, ter plombira cenó Franc Bodo

zobni zdravnik, via S. Nicolò N. 14, nasproti hotelu »Daniel«. (5-1)

Jožef Waidi krojač za gospode. Zaloga novošegne robe. Najniže ceno. Dobra natančna postrežba. Corso N. 30, Trst. (26-1)

Franjo Jereb, trgovec

z manufakturim blagom, suknom, tkanino, napravljeno obleko, in vzlasti s popolno zalogo robe za **kočije, z' bordini, traki, čopi in gumbi**, kakor tudi s pristojnimi preprogami vsake vrste. Trst, via s. Giacomo (Riborgo) Ghiaccera št. 638-2. (20-8)

Velutina po bismutu

najboljši prah, obrazu in rokam dati poprejšno nežnost in mehko. Velika elegantna škatlja fl. 2. — Vredica soldov 40.

Trojen izleček kolonjske vode

napravljen po najnovejših iznajdbah izdelovalcev na Laškem, Francoskem, Nemškem in Angloškem. Velika steklenica soldov 60.

Tinktura „Merville“

Nepriemerljivo sredstvo, lasom in brkam vrnoti lepo svetlo črnost. — Steklenica v elegantnem zavitku gl. 1.50. Prodajalcem se ponuja velik dobiček.

Zaloga v Trstu pri: **Arter Migliorini**, dišavar in lekarničar, via Majolica N. 11, I. nadstr. Drugi prodajalci lekarne: C. Zanetti, G. B. Foraboschi, P. Rocca, A. Suttina, P. Sloceovich, G. B. Rovis. V Gorici: G. B. Pontoni, Cristofaletti. V Zadru: Brazzanovich. (20-1)

Drogerija G. B. ANGELI piazza della legna št. 1. v Trstu.

Zaloga oljnih barv lastne sestave **tovarna šopkov** (pinzelov) nemški, angleški in francoski lak, itd., kakor tudi velika izbirla **mineralnih vod** naravnost iz prvih virov. Prodajalec vseh barvinih tvarin za c. k. vojno marino. (6-3)

Objava.

Čestitam si javiti slavnemu občinstvu, da se moje bukovo oglje prodaja na drobno samo v magazinu hiše Tripkovičeve na razkrižju via Fontane i Lazzaretto vecchio. Pri kupovanju na debelo, prosim, obračati se name. **Mate Pollich.** Borsa Vecchia.

Staerk & C.

Zaloga obleke za gospode **„Alla Città di Roma“** Skladišče angleške in francoske robe, Trst, via al Teatro št. 4.

GUSTAV TASSINI knjigovez

se je preselil v via Madonna N. 8. Prevzame vsako naročilo v svoji stroki za 25 odstotkov ceneje od drugih! (26-1)

Zaloga razne vrste vina Marije vdove Jasbitz

Via Ghoga št. 3. Zaloga je obila in raznovrstna za rodovine in cene so nizke. Tudi ima najboljšega terana, refoška in prosekarka. (2-1)

Neumann-ova zaloga čevljarskega blaga.

„ZUM GROSSEN STIEFEL“ Corso št. 18. priporoča za zimski čas obilno oskrbljeno skladišče štifletov za gospe, gospe in otroke. Zmerne cene, dobro blago, lična vnanja oprava. Izvrstno oskrbljena delavnica za merila, natančna postrežba. (2-1)

Jožef Gross

mojster mehanike ima zalogo šivalnih strojev in primernih šivank itd. Sprejme vsake vrste popravo pri strojih, in izvršuje natančno dela svoje stroke. Naročila iz dežele so sprejemajo za zmerno ceno. Trst — Piazza Rosario — Trst. (24-1)

Zlatar JANEZ RISEGARI

Via S. Sebastiano N. 4, I. nadstrop. zraven štacune z manufakturim blagom **Fratelli Tavolatto**, (26-1) prevzame vsako delo v zlatu, srebru in juvelah, kakor tudi popravo take robe po niski ceni. Naročila se oskrbe tudi v druge kraje natančno.

The Singer Manufacturing & C. New-York.

Ako se plati vsak teden samo eden goldinar, dobi se Originalni **Singer-jev šivalni stroj,**

in to brez povišanja cene **Poročstvo se daje za pet let, poduk na domu brezplačno.**

G. NEIDLINGER, generalni agent V Trstu, Corso, palača Modello

Šivanke za Singerjeve šivalne stroje komad 3 kr. in tuat 30 kr. (13-12)

Novi garantirani ŠIVALNI STROJ

original E. Howe original Prvotna cena: **četiri forinte na mesec.**

Naročila na deželi oskrbe se proste stroškov za zavitek, vožnino in colnino, po originalnih cenah v obrokli s poročtvom za primernost in trpežnost stroja,

Hch. Schott

ravnatelj društva E. Howe, via Ponterosso 2 Trst. Po enakih pogojih so na prodaj tudi izvrstni stroji Singerjevi, Wheeler & Wilsonovi po najnižji ceni. Vsake baže poprave prav dobro in cenó. (6-2)

Naznanilo.

Počastim se, sl. občinstvu naznaniti, da sem 10 t. in. odprl štacuno manufakturnega blaga, Corso št. 31, v Trstu, tik zaloga železnine g. Sorisch-a. Porabim to priliko, naznaniti, da bo moje skladišče bogato in na izbiro oskrbljeno z novo najboljšo platnino, z blagom iz kotona in volne, s šal-i, z robo za žensko opravo z majami, bustami in zavratniki, kakor tudi s vsim, česar potrebujejo krojači za obleko moškega ali ženskega spola, — po cenah, katerim se konkurence ni bati. Nadajoč se, da me bo sl. občinstvo z zaupanjem počastilo, se ponižno priporočam (6-2) **Giorgio Jess.**

Pozora vredno!

Epilepsija,

krč in bolne čutilca! Vsi, ki se zanimajo za te bolezni, ali iščejo gotovo pomoč, naj si zaupno omislijo knjizice **Dr. Boas-a, strokovnjaka za krč in čutilne bolezni.** Dobl se brezplačno in frankirana edino pri gosp. **Parlaghy.** München, 39. Bayerstrasse. (12-7)

Velika razprodaja ur.

Jaz pošiljam ure proti poštnemu povzetju, in če komu ura ni všeč, dam mu denar nazaj, toraj kupovalec ni v nobeni nevarnosti. 1 **Cylinder-ura** iz srebrnega nikla z verižico, prej 12 gl., zdaj 5 gl. 25 kr. 1 **anker-ura** iz srebrnega nikla z verižico, prej 15 gl., zdaj 7 gl. 25 kr. 1 **srebrna patent. anker-ura** z verižico poprej 25 gl., zdaj 11 gl. 25 kr. 1 **srebrna remontoir Washington-ura** z verižico prej 30 gl., zdaj 15 gl. **Zlato urice za gospe,** prej 40 gl., zdaj 20 gl. z vratnimi verižicami. **Zlato remontoir-ure,** prej 100 gl., zdaj 40 gl. Na pet let so jamči. **A. Fraiss,** Rothenthurststrasse Nr. 9. Wien, gegenüber dem erz-bischöflichen Palais. (12-6)

JOSIP GHERSCHIAK
 via Farneto N. 12. I nadstrop.
 TRST — blizu lekarne Fentler — TRST
 Mesečni obroki
Manufakturno blago in ogledala
VELIKO SKLADIŠČE HIŠNO OPRAVE
 lastne izdelave
 z največjo zalogo vsake vrste slik s pozlačnimi
 okvirji kakor tudi velika zaloga razne
 elastične robe, batiranih odevi in matrac,
 vedno pripravljenih.
 Prodaja proti plačilu pri nakupu, in tudi
 proti plačilnim obrokom. (16-1)

Nova iznajdba!
 Nij več okrpanih čevljev!
 Patentirano z vseh državah!
 C. k. edin. privilegirani
 univerzalni
klej za usnje,
 od
Max. Muhr-a, Bruck na štajerskem
 Izvrstno sredstvo, da se usnje z usnjem in z
 drugo robo popolnoma nepremožno mehko trpežno
 zveže; n. pr: raztrgan čevljev se popravni neznatno
 in lepo, celo nepremožno in trdno, ako se s tem
 klejom na poškodovanih delih prilepi kos prirejenega
 usnja. Po dosedanem zelo pomanjkljivem načinu
 popravljenih čevljev dadó predrži vsako mokroto,
 ktera zakrivi po razhlajenju nog toliko boljši; torej
 svetujem p. n. občinstvu, naj od čevljarjev skrbno
 poprava s klejom za usnje zahteva — Cena ene
 steklenice je gl. 12 kr. proti pošiljati svote
 po kateri bodi pošti.
 Glavna zaloga: pri Max.
 Muhr v Bruck na Muri.
 V Trstu prodaja Andreas Nimer-
 richter, čevljarska zaloga, Corso. (20-3)

Le enkrat
 se ponuja tako dobra prilika, da se more izvrstna
 ura za polovico cene kupiti.
Velika
razprodaja.
 Po vsej Evropi nastale politične razmere se tudi
 Švice niso ognole i zato se je mnogo delavcev iz-
 selilo, vsled česar se rušijo tudi fabrike. Tako je i
 prva najznameniteja urarnica, katero mi zastopamo,
 zdaj zaprta i nam poverjena razprodaja njenih iz-
 delkov. Tako imenovane Washington žepne ure
 so najboljšje ure na svetu, izvenredno kraso vrezljane
 i vezene i po ameriškanskem sestavu napravljene.
 Vse ure so na sekunde reparirane i mi dajemo
 poročilo za vsako uro na 5 let.
 Za dokaz gotovega poročila i strage solidnosti
 se s tem javno obvezujemo, da hočemo vsako uro
 ki ni popelj, nazaj vzeti i zamenjati.
 1000 žepnih remontoir ur, navijajo se brez ključa,
 s stalnim zaklopcem, izvenredno točno na se-
 kunde regulirane, razen tega po novem načinu
 elektrogalvanski pozlačene, z verižico, medal-
 jonom itd. poprej gl. 25, zdaj ena le po 10
 gl. 20 kr.
 1000 krasnih ur na kotvo iz srebro-nikla, na 15
 rubinih, z emajliranim kazalom, za sekunde, kri-
 stalnim ploščatim steklom, poprej gl. 21, zdaj
 ena le gl. 7.25, vse na sekunde reparirane.
 1000 ur na vreteno, z izrezanim zaklopcem iz sre-
 bronika, kristalnim ploščatim steklom na 8 ru-
 binih, najnatanjšije reparirane, z verižico, me-
 daljonom i znamenim etuisom, poprej gl. 15,
 zdaj ena le gl. 5.60.
 1000 ur na kotvo, iz čistega 13 lotnega srebra, po
 e. k. puncovnem uredu pregledane, na 15 rubinih,
 razen tega električno pozlačene, najnatanjšije
 regulirane. Te ure so poprej stali 27 gl., zdaj
 pa stoji le gl. 13.40.
 1000 Washington remontoir žepnih ur iz pravega
 13 l. teškega srebra, po e. k. puncovnem uredu
 pregledane. Poročstvo se daje, da so najtočniše
 na sekunde reparirane, notranja sestava je iz
 nikla i teh ur ni treba nikoli popravljati. Taka
 ura je veljala poprej gl. 35, zdaj pa se dobiva
 za neverjetno ceno 16 gl. Razen tega se dobiva
 z uro vred zastojni verižica, medaljon, etui iz
 zameta i ključ.
 1000 pravih zlatih ur za gospo, na 10 rubinih,
 prej 40 gl., zdaj 30 gl.
 1000 remontoir ur iz pravega zlata za gospode ali
 gospo, prej 100 gl., zdaj 40 gl.
 650 ur za zid z najlepšim emajliranim okvirom in
 bitnim kladivom, poprej 6 gl., 75 kr.
 650 ur budilnice z udarcem, ki prav dobro tolče,
 najnatanjšije regulirane, tudi pripravne za mizne
 pisane; poprej 12 gl., zdaj 4 gl. 80 kr.
 650 ur z nihalom v najlepši izdelane visokje goti-
 škeje omari, navijajo se vsa 8 dni, najtočniše
 na čas regulirane, izvenredno lepe i krasne. —
 Ker ima taka ura še po 10 let dvojnjo vrednost,
 ne imela bi se v nobenih hiši pogrešati, posebno
 ker je taka res krasota sobi. Take ure so poprej
 veljale po 35 gl., zdaj pa izjemno le 15 gl. 75 kr.
 Kadar se naročuje ure z nihalom, treba je prilo-
 žiti zagolovčino. (6-3)

Lastnik, društvo "EDINOST". — Izdatelj in odgovorni urednik: JOSIP MILANIČ.

Auerovo
 najboljšje barvilo za lasé za Meskasto, rjavno in črno
 edino najboljšje na kontinentu, s poročitom, da se po-
 vrne znesek, barva v 15 minutah in stalo, da se barva
 pri umivanju ne odmice. Patent za Austria-gerko. Cena
 za karton tekočina za žensko 4 gl. — za črno
 ali rjavato 3 gl. — z natančnim naznanilom, kako
 se ima rabiti 20 kr. več v gotovini ali s povzetjem.

Koppitzinovo
 najboljše sredstvo za ohranjanje kože zoper priten, reuma-
 tizem, kižne spuščaje, stare in nove rane, oteklino, kakor
 tudi zoper vsako drugo zunanjo bolezen steklenica 1 gl.
 20 kr. v gotovini ali s povzetjem, z ovitkom 30 kr.
 več. Mnogo spričal leži na razgled pri M. Hrdlička,
 e. k. priv. vlastnik na Dunaju, Wieden, Hauptstrasse
 št. 36. kamor naj se pošiljajo res naročila. (21-24)

Cvet zoper trganje,
 po dr. Maliču.
 Je odlično najboljšje zdravilo zoper
 protin in revmatizem, trganje po udih,
 bolečine v križi ter živih, oteklino,
 otrpnele ude in kite itd., malo časa če
 se rabi, pa mine popolnem trganje,
 kar dokazuje obilno zahval. Zahteva
 naj se samo cvet zoper trganje po
 dr. Maliču z zraven stoječim zname-
 njem: 1 steklenica 50 kr., pravega
 prodaje in razpošilja samo
 lekar na »pri samorogu« J. pl. Trnkoczyja
 na mestnem trgu št. 4 v Ljubljani. (12-6)

Temeljita pomoč
 vsem, ki so v žledci ali trebuhu bolni.
 Ohranjenje zdravja
 naslanja se večjim delom na čistenje in zmaženje
 tokrovice in krvi in na pospeševanje dobrega pre-
 bačljenja. Najboljšje za to sredstvo je
dr. Rosa življenjski balzam.
 Življenjski balzam dr. Rozo odgovarja popol-
 nem vsem tem zahtevam; isti ožiri vse prebarvanje,
 nareja črno in čisto kri, in truplo dobi svojo prej-
 šnjo moč in zdravje zopet. Odpravlja vse težko
 prebavljane, osobito gisa do jedi, kislo riganje, na-
 petost, bljevanje krč v želodcu, zasitjenost, zlato
 žilo, preobčutljivost želodca z jedili itd., je gotovo do-
 kazano domače sredstvo, i se je v kratkem zaradi
 svojega izvrstnega uplivanja obče razširilo.
 1 velika sklenica 1 gl., pol skle-
 nice 50 kr.
 Na stotine pisem v priznavanje je na razgled
 pripravljeno. Razpošilja se na frankovne dopise na
 vse kraje proti poštnemu poročilu svote.
 Prečastiti gosp. Fragner!
 Naznanjam Vam, da je od Vas prejeli dr. Ro-
 zov Življenjski balzam storil pri meni najboljši
 uspeh; že eno leto ga rabim, in od tega časa je
 moje zdravje stalno dobro. — Četiri leta sem ži-
 vim v Slavoniji. In poleti vlada tukaj tako huda
 mrzlica, da se me je vsako leto tolila; toda leta
 1879 sem jo s pomočjo dr. Rozovega Življenjskega
 balzama odvrnil; prej me je mučila slabost želodca,
 a zdaj me je ponehala. Valed tega sem ta balzam
 mnogim nasetoval, in vsakemu je v korist; bom
 ga dalje vsem priporočil.
 Blagovolite mi zopet tri velike steklenice dr.
 Rozovega Življenjskega balzama poslati.
 S spoštovanjem Vam udani sluga
Stefan Tobl,
 mašinski ključar v Egmeses pošta Koska.
Svarjenje!
 Da se izogne meljubim napakam, zato prosim
 vse p. n. gg. naročnike, naj povsodi izrečno dr.
 Rozov Življenjski balzam iz lekarne B. Fragner-
 ja v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naroč-
 niki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so
 zahtevali samo Življenjski balzam, in ne izrečno
 dr. Rozovega Življenjskega balzama.

Pravi dr. Rozov življenjski balzam
 dobi se samo v glavni zalogi izdelovalca B. Fra-
 gner-ja, lekarna »k črnemu orlu« v Pragi, Ecke
 der Spornergasse Nr. 205-3.
 V Trstu: P. Prendisi, lekarničar; G. For-
 boschi, lekarničar, Jak. Serravallo, lekarničar.
 V Gorici: G. Cristofoletti, lekarničar; G. B.
 Pantoni, lekarničar. V Oglej: Danaso d'Elia.
 V Zagrebu: Siga. Milbach, lekarničar.
 Vse lekarne in večje trgovine s materialnim
 blagom v Austro Ogerskeje imajo zalogo tega Življen-
 skega balzama.

Tam se tudi dobi:
Pražko domače mazilo
 zoper bule, rane in vnetje vsake
 vrste.
 Ako se ženam prša vnamejo, ali strdiijo, pri
 bulah vsake vrste, pri turih, guojnih tokih, pri
 črvu v prstu in pri nohtanjih, prizlezah, oteklinah,
 pri izmaščenju, pri morski (mrtvi) kosti zoper re-
 vmatične oteklino in putiko, zoper kronično vnetje
 v kolenih, rokah, v ledji če si kdo nogo spalno,
 zoper kurja ocesa in potne noga, pri razpokanih
 rokah, zoper lišaje, zoper oteklino po pikih mrč-
 sov, zoper tekoče rane, odprte noge, zoper raka
 in vneto kožo ni boljšega zdravila, ko to mazilo.
 Raba je preprosta; mazilo (žavba) se namaže
 na platneni robec in se pritiska na bolno stran.
 Čez 4-6-8-12 ur se naredi nov flašter. — Zaprite
 bule in oteklino se hitro ozdravijo; kjer pa ven
 teče, potegne mazilo v kratkem svo ognjočeno na-se,
 in rano odravi. — To mazilo je zato tako dobro,
 ker hitro pomaga in ker se po njem rana prvz ne
 zaceli dokler ni vsa bolna ognjočica ven potegnena.
 Tudi zabrani rast divjega mesa in obvaruje pred
 snetom (črnim prisadom); tudi bolečine to bla-
 dilno mazilo potesji. — Odprte in tekoče rane
 se morajo z mlačno vodo umiti, potem še le se
 mazilo nanje priljeplj.
Škatljice se dobodo po 25 in 35 kr.
Balzam za uho.
 Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanes-
 ljivejše sredstvo znano, odstrani naglušnost in po
 njem se dobi tudi popolno uže zgubljeni sluh. 1
 sklenica 1 gl. a v. (15-4)

Važno gospodinjam!
 Moj najboljši in izvrstni
stroj za pranje in izžemanje
 se skrbnim gospodinjam ne more
 dovolj priporočati. Daje pri pri-
 hrambi mnogo časa in materi-
 jala in z največim varovanjem
 najčistejše perilo, kakor se z roko
 nikoli ne more prirediti. Edina
 ženska zadostuje, da perilo sred-
 nje hiše v nekaterih vrstah popol-
 noma ožreži. — Cena stroju z na-
 vorom za pranje je 15-20 gl., stroju za izmečkanje
 35, 40, 45, 50 gl.
 (15-14) **Daniel Schmid,**
 Wien, Mariahilf, Stumpfergasse Nr. 49.

Glavna zaloga
 izvrstne
PIVE in pivovarne STEINFELD
 (bratov Reininghaus v Gradcu)
 pri (52-46)

ANT. DEJAK-u jun.
 via degli Arstitti v Trstu.
Prodaja v sodcih in boteljah.
 Na prodaj so tudi drožje (feccia di birra).

Od e. k. av. namestništva potrjeni
bureau za insertate in naznanila
Vincencija Hrdlička,
 Dunaj, Wieden, Hauptstrasse 36. I. nadstropje
 se priporoča p. n. gospodi, bankam, denarnim za-
 vodom in vsakemu trgovcu ali obrtniku v domačih
 in tujih deželah sploh za posredovanje pri nazna-
 nilih pod strogo tajnostjo!!!
 Insertati za vse koledarje in časnike se sprejemajo
 cenejše, kakor če se neposredno naročajo.
Kup in prodajo
 hiš, posestev in blaga vsake vrste, posredovanje
 pri denarjih in službah, pri ženitbenkih ponudbah
 itd. prevzame za inseriranje pod popolno tajnostjo
bureau za insertate in naznanila
Vincencija Hrdlička
 za vse časnike na svetu. (20-17)

Francosko žganje s soljo
 (Eau de vie de France) Franzbranntwein mit Salz
 napravil pod nadzorstvom po izvornem prepisu
 iznajdnika Viljema Lee-ja
G. CRISTOFOLETTI.
 To zdravilo, katero sem jaz napravil, pomaga
 brž, prej kot katero drugo, proti zunanemu in no-
 tranjemu vnetju, opeklina in speklina, proti novim
 napadom, neuhli, rakom, dristi, natoku krvi v glavo
 za obvarovanje zobov, proti otiski, dissenteriji, bole-
 činam, no obrazu, v ušesih, v glavi, zlati žili, mrzlci,
 ozebkom, putiki, neprebavnosti, bolečinam na jetrih,
 na očeh, zastarelim ranam, vpičenju osnemu in mu-
 šičenmu, skrnjaku, kurdeju, žovam in omotici.
 Veliko spričeval imamo, ki potrjujejo moč tega
 izvrstnega zdravila.
 V 70. letu svoje starosti sem si popolnem ozdra-
 vil prste na rokah s francoskim žganjem in soljo.
 G. Senitsky, e. k. finančni komisar I. r.
 Z Vašim francoskim žganjem s soljo sem dosegel
 najboljše vspehe, za katere se Vam neskočno zahva-
 ljujem
 Alojz Klopučar, župnik in dekan v pokoji.
 Prodaja se v izvrznih boteljkah po 40 kr. samo
 pri G. Cristofoletti-ju, lekarju in e. k. dvornem
 priskrbniku v Gorici na Travniku 14.
 V Trstu v lekarni C. Zanetti, via Nuova.
 Opomba. Knjižnico iznajdnika V. Lee-ja, kateri
 podružuje, kako se rabi izvrstni domači lek, dodajamo
 brezplačno. (10-5)

ROČNI MLINI
 stisalnice za grozde
 in za konserve iz sadja.
Sesalke vseh vrst,
Plinovi motorji
OTTOVI,
 popolnejša in bolj ekonomična sistema.
Železne cevi,
 Stavbeni stroji.
SCHNABL & C.
 V Trstu via Carintia 17.
 (20-18)

Vinske sesalke
 (pumpe) najboljše sestave, pri shodu vinorscev na
 Dunaju z državnim in enim zlatim darilom zaradi
 dobre izdelave odlikovane, s vso pritlikino; prave
 ameriške cevi z d veletnim poročtom, Mousseux,
 sodel, menjalne in klijunaste pipe, prehodne zaklop-
 nice in vsi izdelki iz kovine pri Frane Syrony,
 Wien, III. Bezirk, Fasangasse Nr. 18. v lastnej
 hiši. (24-20)

Uže 12. decembra!
Drugo izžrebanje 3% knež.
Srbskih srečk
 v
 iz leta 1881 à 100 frankov v zlatu.
Vsa 70 leto pet izžrebanj
 14. januarja, 14. marca, 14. junija, 14. avgusta in 14. novembra.
 Vsakokrat glavni dobitek
 frankov € 100.000 v zlatu.
 Najmanji dobitek 100 frankov v zlatu.
 Dobitki in obresti se bodo izplačevale na Dunaju, v Pešti mnogih dež. glavnih mestih,
 kakor tudi v vseh evropskih velikih tržiščih hrez vsakega odbitka.
 Za natančno izplačevanje daje poročstvo knež. srbska vlada.
Srečka daje 3% obresti v zlatu.
 Srbske srečke za gotovo plačilo à 46 gl. in 50 kr. obresti od kupona.
Prejemni listi
 za plačilo v 11 mesečnih obrokih po samo 3 gl.
 in končni svoti od 4 gl.
 Kupec si uže z vlogo prvih 3 gl. pridobi pravico,
 igrati sam in brez prikrajšanja.
 Pri 1 izžrebanju srbskih srečk 12. novembra so glavne dobitke 100.000, 10.000
 in 4000 frankov zadele srečke v naši menjalnic prodane srečke, in dobitki so se
 natančno izplačali.
 ● Prihodnja izžrebanja že 12. decembra, 14. januarja, in 14. marca; ●
 toraj tri izžrebanja v teku 4 mesecev.
Menjalnica administracije
 Dunaj Wollzeile 10 i 13. "Mercur" Gh. Cohn.
 Wollzeile 10 i 13.